

รายงานการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญทั่วไป)
วันศุกร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๑
ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๘.๕๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมด ๒๐๑ คน

ประธานวุฒิสภา : ขณะนี้มีสมาชิก มาครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิด
ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

๑.๑ ด้วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ แจ้งว่า ตามที่ได้ส่งข้อสังเกต
ของคณะกรรมการการปกครองพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. .... ของวุฒิสภา ไปให้คณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการนั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบ
ข้อสังเกตดังกล่าว และมอบให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีนำไปพิจารณาดำเนินการแล้ว

Legislative Institutional Repository of Thailand

(สำเนา)

๐๓๐๔/๑๕๕๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กท ๑๐๓๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ข้อสังเกตของคณะกรรมการการปกครองพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครอง
ผู้บริโภค (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

เรียน เลขาธิการวุฒิสภา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่ สว ๐๐๐๘/๑๐๘ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๑

ตามที่ ได้ส่งข้อสังเกตของคณะกรรมการการปกครองพิจารณาร่างพระราช
บัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ไปเพื่อดำเนินการ นั้น

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ รับทราบข้อสังเกต
ดังกล่าว และมอบให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีรับไปพิจารณาดำเนินการ แล้วให้แจ้งสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้ส่วนราชการดังกล่าวรับไปพิจารณา
ดำเนินการด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

อภา สมัครการ

(นางอภา สมัครการ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักนิติกรรม

โทร. ๒๘๑๐๐๗, ๒๘๑๓๖๖๔๔

โทรสาร ๒๘๒๔๑๔๕

ประธานวุฒิสภา : จิงซอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
(ที่ประชุมรับทราบ)

ประธานวุฒิสภา : ๑.๒ ด้วยได้รับหนังสือจากเลขาธิการศาลรัฐธรรมนูญแจ้งว่า ตามที่ประธานรัฐสภาได้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการดำเนินการสรรหาและการคัดเลือก นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ นั้น คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาและมีที่วินิจฉัยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แจกให้สมาชิกฯ ทุกท่านทราบแล้ว

(สำเนา)

คว่ำที่สุด

ที่ สผ ๐๐๐๑/๑๒๕๖

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทัยใน เขตดุสิต กทม ๑๐๓๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการดำเนินการสรรหาและการคัดเลือก
นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์
เรียน เลขาธิการวุฒิสภา
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๒/๒๕๕๑

ตามที่ประธานรัฐสภาได้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการ
การดำเนินการสรรหาและการคัดเลือกนายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ สาขานิติศาสตร์ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ นั้น

บัดนี้ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาและมีคำวินิจฉัยแล้ว รายละเอียด
ปรากฏตามสำเนาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ส่งมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนประธานวุฒิสภาทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล

(ศาสตราจารย์ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล)

Legislative Institutional Repository of Thailand
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๒๕๕๑๓๖๐-๑

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ 2/2541

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสรรหา และการคัดเลือก นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 320 วรรคหนึ่ง ได้พิจารณาเรื่องนี้เสร็จแล้ว จึงได้มีคำวินิจฉัยดังต่อไปนี้

มูลกรณีเรื่องนี้สืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2540 คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีมติเลือกบุคคลซึ่งเห็นสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์จำนวนสิบคน และสาขาวิทยาศาสตร์จำนวนหกคน เพื่อเสนอให้วุฒิสมาชิกพิจารณาคัดเลือก ตามมาตรา 257 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์จำนวนสิบคน ซึ่งคณะกรรมการสรรหา ได้เสนอชื่อต่อวุฒิสภานั้นประกอบด้วย

1. ศาสตราจารย์เกษม สิริสัมพันธ์
2. ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร
3. พลโท จุล อติเรก
4. นายประจิดดี โจนพุกษ์
5. นายประเสริฐ นาสกุล
6. รองศาสตราจารย์วิมลศิริ วัฒนากูญ
7. นายสวัสดิ์ รอดเจริญ
8. นายสุจินดา ยงสุนทร
9. ศาสตราจารย์อิสสระ นิตินันท์ประภาส
10. ศาสตราจารย์อุกฤษ มงคลนาวิน

LIRT

ต่อมาเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2540 วุฒิสภาได้ดำเนินการเลือกบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ และสาขา รัฐศาสตร์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 255 (3) และ (4) ตลอดจนได้ พิจารณารายชื่อบุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาส่งมาตามมาตรา 255 (1) ด้วย สำหรับผู้ทรง คุณวุฒิสาขานิติศาสตร์จำนวนห้าคนวุฒิสภาได้ดำเนินการคัดเลือกแล้วได้แก่

1. ศาสตราจารย์อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ
2. ศาสตราจารย์อุกฤษ มงคลนาวิน
3. พลโท จุล อติเวท
4. นายสุจินดา ยงสุนทร
5. นายประเสริฐ นาสกุล

วันที่ 7 มกราคม 2541 นายศรีอัมพร ศาลิคุปต์ และนายปิยะพล แห่งสังคม ได้เป็นใจทักท้วงต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐาน ว่า

1. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 256 (3) คำว่า "ศาสตราจารย์" หมายความว่าผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ เท่านั้น ไม่ใช่หมายความว่ารวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษ

2. ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การคัดเลือก นายอุกฤษ มงคลนาวิน (จำเลย) ของคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีมติเสนอชื่อจำเลย และที่วุฒิสภามีมติคัดเลือกจำเลยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีผลเป็นโมฆะ

โดยใจทักได้ข้างอาศัยสิทธิ์ตามมาตรา 28 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ที่ให้ สิทธิแก่บุคคลทั่วไปสามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อให้สิทธิทางศาล หรือยกขึ้น เป็นข้อตั้งคู่คดีในศาลได้ หากมีการกระทำโดยบุคคลหรือองค์กรใดขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ต่อมาเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2541 ตัวแทนเครือข่ายองค์กรประชาธิปไตยและ องค์กรประชาชน ได้ยื่นหนังสือต่อนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภา เพื่อขอให้ ประธานรัฐสภาให้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 256 เพื่อนำประเด็นปัญหาคุณสมบัติของ นายอุกฤษ มงคลนาวิน มาพิจารณาวินิจฉัยว่าขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา 256 (3) หรือไม่ โดย

ให้เหตุผลว่า นายอุกฤษ มงคลนาวิน มิได้เป็นศาสตราจารย์อันหมายถึงข้าราชการพลเรือน มหาวิทยาลัยระดับ 10 แต่อย่างใด โดยดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นเพียงศาสตราจารย์พิเศษของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่านั้น ซึ่งเรื่องนี้เกรงว่าหากปล่อยให้ประเด็นปัญหาดังกล่าวเป็นที่เคลือบแคลงสงสัยจะเป็นการทำลายศรัทธาของประชาชนต่อรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

วันที่ 14 มกราคม 2541 คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำฟ้องของ นายศรีอัมพร ศาสสิคุปต์ และนายปัญญาพล เสน่ห์สังคม แล้วมีความเห็นว่า โจทก์ทั้งสองได้ฟ้องคดีนี้ต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยอาศัยมาตรา 28 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้หรือใช้สิทธิทางศาล หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้” ซึ่งตามบทบัญญัติดังกล่าวโจทก์จะฟ้องคดีต่อศาลได้ต่อเมื่อโจทก์ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ แต่ตามคำฟ้องของโจทก์ไม่ปรากฏว่าโจทก์ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้แต่ประการใด คำฟ้องของโจทก์ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของมาตรา 28 วรรคสอง โจทก์ไม่อาจอาศัยบทบัญญัติดังกล่าวมาฟ้องจำเลยได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่อาจรับคำฟ้องของโจทก์ทั้งสองไว้พิจารณา

ต่อจากนั้น นายวินมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภา ได้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสรรหาและการคัดเลือก นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ หรือมีความเห็นว่า เนื่องด้วยเครือข่ายของคณาจารย์ไทยและของคณาจารย์ต่างชาติไม่มีหนังสือร้องขอให้ตนในฐานะประธานรัฐสภาเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสรรหา และการคัดเลือก นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ โดยให้เหตุผลว่าภายหลังที่วุฒิสภามีมติคัดเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 256 ของรัฐธรรมนูญก่อให้เกิดความสงสัยในคุณสมบัติของนายอุกฤษ มงคลนาวิน ซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ เพราะตามมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะต้องเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิการสูงสุด อธิบดี หรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ แต่ปรากฏว่า นายอุกฤษ

มงคลนาวิน ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากวุฒิสภาให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิ สาขานิติศาสตร์ มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์พิเศษของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีไม่เกินศาสตราจารย์ที่เป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาคำร้องขอตั้งกล่าวของเครือข่ายองค์กรประชาธิปไตยและองค์กรประชาชน ประกอบกับข่าวลือที่สื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์การสรรหาบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและกรที่วุฒิสภา มีมติเลือก นายอุกฤษ มงคลนาวิน เพื่อได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ทำให้เห็นได้ว่าผู้ที่มีความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของ นายอุกฤษ มงคลนาวิน แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ซึ่งขัดแย้งกัน กล่าวคือ

ฝ่ายแรกเห็นว่า คำว่า "ศาสตราจารย์" หมายความว่ารวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วย ดังนั้น นายอุกฤษ มงคลนาวิน จึงมีคุณสมบัติเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ ตามมาตรา 256 (3) ผู้มีความเห็นตามฝ่ายแรก ได้แก่ คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และวุฒิสภา ซึ่งคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้คัดเลือกและเสนอชื่อ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา และวุฒิสภามีมติเลือกให้ได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ฝ่ายที่สองเห็นว่า คำว่า "ศาสตราจารย์" มีความหมายเฉพาะผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยเท่านั้น ไม่รวมถึงศาสตราจารย์พิเศษ ดังนั้น นายอุกฤษ มงคลนาวิน จึงขาดคุณสมบัติที่จะเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ การที่คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีมติและเสนอชื่อ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ต่อวุฒิสภาและกรที่วุฒิสภามีมติคัดเลือก นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ผู้มีความเห็นตามฝ่ายที่สองนี้ ได้แก่ตัวแทนเครือข่ายองค์กรประชาธิปไตย และองค์กรประชาชน ตลอดทั้งประชาชนจำนวนมากที่สนใจและติดตามการดำเนินการสรรหาและการเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ในฐานะประธานรัฐสภา เห็นว่าปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกและเสนอชื่อบุคคลต่อวุฒิสภา และวุฒิสภาเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกบุคคลดังกล่าว

เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 257 ประกอบกับ มาตรา 256 ของรัฐธรรมนูญ จึงเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามมาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญ และเนื่องมาจากเรื่องนี้ยังไม่มีกฎหมายและระเบียบใด ๆ ที่จะยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้

เมื่อไม่มีวิถีทางอื่นใดที่จะยุติปัญหาที่อยู่ในความสนใจของประชาชนซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรง และส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ขององค์กรที่ทำหน้าที่สรรหาและคัดเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและการปฏิบัติหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะเป็นบรรทัดฐานต่อไปในอนาคต ในฐานะประธานรัฐสภาโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญ จึงขอเสนอเรื่องพร้อมความเห็นดังกล่าวเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า

1. คำว่า “ศาสตราจารย์” ตามความในมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยหรือไม่

2. ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า คำว่า “ศาสตราจารย์” ตามมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มิได้มีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยแล้ว ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการเสนอชื่อ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ของคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อวุฒิสภา และการที่วุฒิสภามีมติเลือก นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้เริ่มพิจารณาเรื่องที่ประธานรัฐสภาเสนอมาเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2541 โดยในขั้นต้นคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณาถึงประเด็นที่ว่าเจ้าอธิการที่ประธานรัฐสภาเสนอมาไว้พิจารณาหรือไม่ ซึ่งที่ประชุมเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 266 ได้บัญญัติว่า “ในกรณีที่มิมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย” การที่ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 นั้น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว กำหนดให้ผู้ที่ จะเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ต้องเป็น (1) องค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ (2) ประธานรัฐสภา และเรื่องที่จะเสนอนั้นต้องเป็น

ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ส่วนรับเรื่องที่ประธานรัฐสภาเสนอมาในที่ประชุมเห็นว่าเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของรัฐสภา และคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญแล้ว ดังนั้น การที่ประธานรัฐสภาได้เสนอเรื่องนี้ต่อศาลรัฐธรรมนูญ จึงถือได้ว่าคำร้องนี้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและเป็นเรื่องที่อยู่ในขอบข่ายอำนาจของประธานรัฐสภา ที่จะกระทำได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 ที่ประชุมจึงเห็นควรรับคำร้องไว้พิจารณาต่อไป

สำหรับปัญหาซึ่งประธานรัฐสภาส่งมาใน คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ได้แยกพิจารณาเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นแรก คำว่า “ศาสตราจารย์” ตามความในมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยหรือไม่ ซึ่งคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยเสียงข้างมากเห็นว่า คำว่า “ศาสตราจารย์” นั้น เมื่อได้พิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 แล้ว เห็นได้ว่า ตามมาตรา 34 ของพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 ได้กำหนดตำแหน่งคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นตำแหน่งทางวิชาการไว้ โดยมี ศาสตราจารย์ ของศาสตราจารย์ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์เท่านั้น นอกจากนี้ในมาตรา 36 ยังได้กำหนดที่มาของศาสตราจารย์ไว้ว่าผู้ที่จะได้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ได้นั้น จะต้องมิใช่บรรณาธิการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยประกอบด้วยจะต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิความสามารถทางการสอนและมีผลงานทางวิชาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย และเมื่อได้พิจารณาตามความในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2507 แล้วเห็นว่า การบรรจุแต่งตั้งข้าราชการและถูกจ้างของมหาวิทยาลัยนั้น ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ กฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ได้กำหนดให้การแต่งตั้ง “ศาสตราจารย์” ต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (ก.ม.) กำหนด ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การแต่งตั้งบุคคลใดให้

ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ บุคคลนั้นจะต้องผ่านการพิจารณาคัดเลือกจากสภามหาวิทยาลัย และต้องเป็นไปตามที่กฎทบวงกำหนดด้วย

สำหรับตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษนั้น ตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 มาตรา 37 บัญญัติว่า “ศาสตราจารย์พิเศษนั้นจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นอาจารย์พิเศษในวิชาที่ผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย” และในวรรคสองได้บัญญัติว่า “คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษให้กำหนดเป็นข้อบังคับของมหาวิทยาลัย” ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น “ศาสตราจารย์พิเศษ” นั้น จะเป็นหรือเคยเป็นอาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยก็ได้แต่ต้องผ่านความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย และต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยกำหนดไว้

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวแล้ว เห็นได้ว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษนั้น มีที่มาที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง และนอกจากนี้ยังเป็นตำแหน่งที่ต่างกันด้วย ประกอบกับเมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา 256 (3) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญว่า “ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์” แล้ว คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเล็งข้างมากจึงเห็นว่าคำว่า “ศาสตราจารย์” ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว หมายถึงเฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการในตำแหน่ง “ศาสตราจารย์” เท่านั้น มิได้หมายความรวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ” ด้วย

ประเด็นที่สอง คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยเสียงข้างมากเห็นว่าเมื่อที่ประชุมได้มีมติวินิจฉัยว่า คำว่า “ศาสตราจารย์” ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา 256 (3) มิได้มีความหมายรวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ” ด้วยแล้ว ดังนั้น การพิจารณาเลือกนายฤกษ์ มงคลนวนิน โดยอาศัยคุณสมบัติที่เป็น “ศาสตราจารย์พิเศษ” เพื่อได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ จึงไม่ตรงตามเจตนารมณ์แห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 256 (3) เฉพาะกรณีดังกล่าว ซึ่งได้วินิจฉัยไว้แล้วข้างต้น

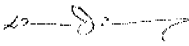

LIRT

คณะกรรมการศาลรัฐธรรมนูญ
18 กุมภาพันธ์ 2541

(นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา)

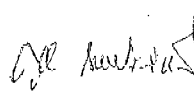
ประธานวิุฒสภา
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)

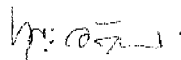
ประธานวุฒิสภา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายศักดิ์ โภษะมรรคกุล)

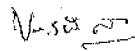
ประธานศาลฎีกา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุชาติ ไตรประสิทธิ์)

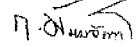
อัยการสูงสุด
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(ศาสตราจารย์บุญชนะ ตีตถาวร)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(ศาสตราจารย์ประทีป กีรติสุนทร)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(พลโท โกวิท มัยยมจันทร์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ท. ลิม

(ศาสตราจารย์โสมภณ วัฒนาภะ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

อ. นิตยา

(นายโตภาส อรุณินท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคน

คำวินิจฉัยของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ตามที่ประธานรัฐสภา ได้มีหนังสือที่ สค 0001/737 ลงวันที่ 14 มกราคม 2541 เพื่อเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 260 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาว่า ข้อบังคับการดำเนินการสรรหาและคัดเลือก นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิ สาขานิติศาสตร์

สรุปข้อเท็จจริง

1. คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีมติเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2540 คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ สาขานิติศาสตร์ จำนวน 10 คน และสาขารัฐศาสตร์ จำนวน 8 คน เพื่อเสนอให้วุฒิสภากำหนดคัดเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ สาขานิติศาสตร์จำนวน 10 คน ดังกล่าวมี นายอุกฤษ มงคลนาวิน รวมอยู่ด้วย
2. วุฒิสภาได้ดำเนินการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลที่คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสนอ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ตามมาตรา 135 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและคุณสมบัติ รวมทั้งรอบทรวงเรื่องเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็น แล้วรายงานต่อวุฒิสภาเพื่อประกอบพิจารณา
3. วุฒิสภามีมติเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2540 เลือกผู้ทรงคุณวุฒิ สาขานิติศาสตร์ 5 คน และสาขา รัฐศาสตร์ 3 คน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ สาขานิติศาสตร์ที่วุฒิสภาเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนี้มีนายอุกฤษ มงคลนาวิน รวมอยู่ด้วย
4. เมื่อนายอุกฤษ มงคลนาวิน ได้รับเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จากวุฒิสภาแล้ว ได้มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับมติของวุฒิสภามากมาย เช่น องค์การประชาธิปไตย ของศรีประชาชน และสมาพันธ์ประชาธิปไตย เป็นต้น โดยผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับ

มติของวุฒิสภาดังกล่าว เห็นว่า นายอุกฤษ มงคลนาวิน ไม่มีส่วนสมบัติที่จะเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ เพราะมิได้เป็นศาสตราจารย์ ตามความในมาตรา 256 (3) ซึ่งหมายถึงผู้ที่เข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยเท่านั้นมิได้รวมถึงศาสตราจารย์พิเศษที่ นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นอยู่

5. ผู้ที่มีความเห็นโต้แย้งมติของวุฒิสภาที่เลือกนายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจที่จะส่งเรื่องพร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ทำให้สื่อมวลชนสาขาต่าง ๆ เสนอข่าวและวิพากษ์วิจารณ์ไปในทางที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความไม่เชื่อมั่นในสถาบันรัฐสภาโดยเฉพาะวุฒิสภา และการปฏิบัติหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ ประธานรัฐสภาจึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ส่งเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด เพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจะทำให้ข้อโต้แย้งต่าง ๆ ได้รับการอธิบายอย่างถูกต้อง และจะเป็นบรรทัดฐานในการสรรหาและภาวะคัดเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในโอกาสต่อไป

ประเด็นปัญหา

การส่งเรื่องพร้อมความเห็นที่ประธานรัฐสภาเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย มีประเด็นปัญหาที่จะตั้งพิจารณา ดังนี้

1. ประธานรัฐสภามีสิทธิที่จะส่งเรื่องพร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยหรือไม่
2. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะรับเรื่องที่ประธานรัฐสภาเสนอไว้พิจารณาหรือไม่
3. คำว่า “ศาสตราจารย์” ตามความในมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยหรือไม่
4. ถ้าคำว่าศาสตราจารย์ ตามข้อ 3 มิได้หมายความว่ารวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยแล้ว การเสนอชื่อ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ของคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อวุฒิสภา และการที่วุฒิสภามีมติเลือกนายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

ข้อพิจารณา

1. ประเด็นที่หนึ่ง ประชามติของรัฐสภาจะมีสิทธิที่จะส่งเรื่องพร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

เกี่ยวกับประเด็นนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 266 ใต้บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้ส่งคดีหรือ อื่นที่ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติ มาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีสิทธิเสนอเรื่องพร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้คือ องค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ และประธานรัฐสภา และเรื่องที่ต้องส่งคดีตามรัฐธรรมนูญ หรือ ประชามติของรัฐสภาจะเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้ จะต้องเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

ในกรณีนี้ประธานรัฐสภาได้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ปัญหาที่เกี่ยวกับการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และการคัดเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของวุฒิสภา จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

ดังนั้น ประธานรัฐสภาจึงมีสิทธิที่จะส่งเรื่องพร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้

2. ประเด็นที่สอง ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะรับเรื่องที่ประธานรัฐสภาเสนอไว้พิจารณาหรือไม่

เกี่ยวกับประเด็นนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 266 กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งองค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือประธานรัฐสภาเสนอ

LIRT

เมื่อประชาชนรัฐสภาได้ส่งเรื่องพร้อมความเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัย โดยดำเนินการถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนด และเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจที่จะรับ เรื่องที่ประชาชนรัฐสภาเสนอให้พิจารณา

3. ประเด็นที่สาม คำว่า “ศาลราชการ” ความความในมาตรา 256 (3) ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความหมายรวมถึงศาลราชการ พิเศษด้วยหรือไม่

ประเด็นนี้เป็นปัญหาในข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิที่จะเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 256 บัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา 256 ผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 255 (3) และ (4) ต้องมีคุณสมบัติและ ไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(3) เคยเป็นรัฐมนตรี กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิการสูงสุด อธิบดี หรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาลราชการ

เมื่อพิจารณามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 256 (3) ดังกล่าวแล้ว เห็นได้ว่าบุคคลที่จะได้รับคัดเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิ สาขานิติศาสตร์ และ สาขาวิทยาศาสตร์ จะต้องมีความสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1. เคยเป็น

- 1.1 รัฐมนตรี
- 1.2 กรรมการการเลือกตั้ง
- 1.3 ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- 1.4 กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- 1.5 กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ

1.6 กระบวนการตรวจเงินแผ่นดิน

หรือ

2. เคยรับราชการในตำแหน่งใดต่ำกว่า

2.1 รองอธิบดีการสูงสุด หรือ

2.2 อธิบดี หรือเทียบเท่า

หรือ

3. ดำรงตำแหน่งใดต่ำกว่าศาสตราจารย์

ดังจะเห็นได้ว่าความในมาตรา 256 (5) ของรัฐธรรมนูญกำหนดคุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไว้ 3 ประเภท คือ ประเภทแรกเป็นบุคคลที่มีได้เป็นข้าราชการประจำ อันได้แก่รัฐมนตรี กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประเภทที่สองเป็นบุคคลที่เคยรับราชการประจำ ได้แก่ บุคคลที่เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีการสูงสุด อธิบดีหรือเทียบเท่า และประเภทที่สามเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ได้แก่ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์

ประกอบกันเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 จะเห็นได้ว่าความในมาตรา 34 กำหนดให้คณาจารย์ประจำของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีตำแหน่งทางวิชาการที่เป็นศาสตราจารย์ ของศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ และความในมาตรา 35 กำหนดให้ผู้ที่จะได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ตามคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยได้ จะต้องมีความรู้ความสามารถทางการสอนและผลงานวิชาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย และความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2507 กำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (ก.ม.) กำหนด

ส่วนศาสตราจารย์ที่หน้านั้น เป็นไปตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 ซึ่งจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นข้าราชการพิเศษในวิชาที่ผู้นั้นมีคุณวุฒิเป็นพิเศษ โดยคำแนะนำของสภา

มหาวิทยาลัย และคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษเป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 มาตรา 17 (8) จะกำหนดให้สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเรื่องทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษก็ตาม แต่ก็เห็นได้ว่าศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษมีที่มาต่างกันและเป็นตำแหน่งที่ต่างกัน ผู้ที่ได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ เป็นศาสตราจารย์พิเศษจึงมิใช่ศาสตราจารย์ตามความในพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522

ดังนั้น เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 256 (3) กำหนดคุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญว่า "...ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์" คำว่า "ศาสตราจารย์" ดังกล่าวจึงต้องหมายถึง ศาสตราจารย์ที่เป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยเท่านั้น มิได้หมายความรวมถึง ศาสตราจารย์พิเศษด้วย

คำวินิจฉัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า

1. ประธานรัฐสภาไม่มีสิทธิสั่งเรื่องให้พร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้ เพราะเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญตามมาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
2. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ และประธานรัฐสภาได้ส่งเรื่องพร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามหลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อย่างถูกต้องแล้ว
3. คำว่า "ศาสตราจารย์" ตามความในมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นั้น มิได้มีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วย เพราะความในมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญนั้น ใช้คำว่า "ศาสตราจารย์" จึงต้องพิจารณาจากกฎหมายเฉพาะของแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งในกรณีนี้พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2522 ได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษ มีที่มาต่างกัน และเป็นตำแหน่งที่ต่างกัน

4 การคัดเลือก นายสุภาวดี มงคลนรินทร์ เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่
ตรงตามเจตนารมณ์แห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
2540 มาตรา 255 (3)

(นายจันมูหนะรัตน์ มณฑา)

ประธานรัฐสภา

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของประธานวุฒิสภา

ความเป็นมา ประธานวุฒิสภาแจ้งว่าได้รับหนังสือร้องขอจากเครือข่ายองค์กรวิชาชีพโดยและองค์กรประชาชน ขอให้นำเรื่องเสนอศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่านายอุกฤษ มงคลนาวิน มีคุณสมบัติถูกต้องตามมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพราะนายอุกฤษ มงคลนาวิน มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์พิเศษ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมิใช่เป็นศาสตราจารย์ที่เป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ประธานวุฒิสภาจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา 256 ของรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า

(1) คำว่า “ศาสตราจารย์” ตามมาตรา 256 (3) มีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยหรือไม่

(2) ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า คำว่า “ศาสตราจารย์” ดังกล่าวมิได้หมายความว่ารวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยแล้ว ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการเสนอชื่อ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ของคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อวุฒิสภา และการที่วุฒิสภามีมติเลือกนายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ข้อเท็จจริง

(1) นายอุกฤษ มงคลนาวิน ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ เป็นศาสตราจารย์พิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามความในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2522

(2) นายอุกฤษ มงคลนาวิน ได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาตามรัฐธรรมนูญและได้รับการคัดเลือกจากวุฒิสภาให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

LIRT

คำวินิจฉัย

1. ประธานรัฐสภาที่มีอำนาจเสนอเรื่องนี้ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยหรือไม่ เห็นว่าประธานรัฐสภาไม่มีอำนาจที่จะเสนอเรื่องนี้ได้ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

(1) การที่ประธานรัฐสภาจะอาศัยมาตรา 268 เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้จะต้องปรากฏว่ากรณีที่มีปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ (มาตรา 268 วรรคต้น) “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”)

แต่เงื่อนไขไม่มีกรณีใดเลยที่กล่าวได้ว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรใดเลย ที่จะมีได้มีปัญหาระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด คณะกรรมการตรวจหาได้ดำเนินการตรวจและเห็นว่านายอุกฤษ มงคลนาวิน มีคุณสมบัติถูกต้องในขณะเดียวกันวุฒิสภาซึ่งวิวยายชื่อจากคณะกรรมการตรวจหา มิได้สงสัยในความถูกต้องแห่งคุณสมบัติของนายอุกฤษฯ แต่ประการใด และเมื่อพิจารณาจากหนังสือของคู่กรณีข้อให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ปรากฏว่าเป็นเรื่องของการขอให้ตีความรัฐธรรมนูญในเรื่องคุณสมบัติตามมาตรา 256 (3) แต่ในเรื่องการขอให้ตีความรัฐธรรมนูญในศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้เป็นประวัตรูปแบบด้วยเรื่องข้างมาก (ในกรณีที่จะวุฒิสภาเสนอขอให้วินิจฉัยว่าวุฒิสภามีอำนาจที่จะไม่ให้ความเห็นชอบในการขอย้ายตำแหน่งบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตัดสินเลือกส่งมาหรือไม่) ว่ากรณีดังกล่าวยังไม่มีส่วนใดได้แย้ง มีปัญหาจึงยังไม่เกิด ทั้ง ๆ ที่สมาชิกวุฒิสภามีความเห็นแย้งกันถึงสองฝ่าย และสมาชิกวุฒิสภานั้นก็เป็นสมาชิกแห่งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงต้องผูกพันศาลรัฐธรรมนูญด้วย และไม่มีความขัดแย้งที่ศาลรัฐธรรมนูญจะกลับคำวินิจฉัยของตนเอง

(2) ประเด็นที่มีผู้ทักท้วงขอให้ประธานรัฐสภานำเสนอศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย เป็นเรื่องซึ่งสงสัยว่านายอุกฤษ มงคลนาวิน มีคุณสมบัติถูกต้องตามมาตรา 256 (3) หรือไม่ แต่ประเด็นที่ประธานรัฐสภานำเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญกลับเป็นว่า “คำร้อง ‘ศาลตรวจหา’” ตามมาตรา 268 (3) มีความเหมาะสมถึงศาลตรวจหาพิเศษด้วยหรือไม่ ซึ่งไม่ว่าศาลจะจะเป็นอย่างไรก็มิได้มีผลที่จะชี้ว่านายอุกฤษฯ ขาดคุณสมบัติหรือไม่ เพราะ

มาตรา 256 (3) บัญญัติว่า “ข้าราชการแห่งไม่ว่ากว่าศาสตราจารย์” ประเด็นคำถามจึงต่างกับที่มีผู้สงสัย ภายใต้ประมวลรัฐสภาอ้างว่ามีผู้สงสัยจึงเสนอเรื่องนี้ (ถ้าหากมีอำนาจทำได้) ก็ต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับที่มีผู้สงสัย มีไม่เท่าเมื่อมีผู้สงสัยในเรื่องหนึ่งแล้วประชาชนรัฐสภาจะเสนอเรื่องใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ เมื่อเรื่องที่มีประธานรัฐสภาเสนอมาให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเป็นกรณีประเด็นกับที่มีผู้สงสัยไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ที่ประธานรัฐสภาจะทำได้

2. การสรรหาของคณะกรรมการสรรหาและการคัดเลือกของวุฒิสภา ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม?

เห็นว่าคณะกรรมการสรรหาและวุฒิสภาได้ดำเนินการสรรหาและคัดเลือก โดยถูกต้องครบถ้วนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญทุกประการ ทั้งในเรื่องกำหนดเวลา องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา จำนวนที่สรรหา การดำเนินการตรวจสอบของวุฒิสภา การมีมติของวุฒิสภา ไม่มีขั้นตอนใดที่จะเป็นที่สงสัยได้ หากปรากฏใ้ภายหลังว่าบุคคลใดขาดคุณสมบัติ มาตรา 261 ได้บัญญัติวิธีการแก้ไขไว้แล้ว กล่าวคือผู้ใดขาดคุณสมบัติย่อมต้องพ้นจากตำแหน่ง และจะต้องดำเนินการสรรหาและคัดเลือกกันใหม่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่เป็นเรื่องของการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เรื่องนี้อาจเทียบเคียงได้กับการที่รัฐสภาผ่านร่างพระราชบัญญัติแล้ว หากสมาชิกสงสัยในความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก็อาจเข้าที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัตินั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นอันตกไป โดยมีได้หมายความว่ารัฐสภาจะทำการอื่นไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

3. มาตรา 256 (3) มีความหมายอย่างไร มีความเห็นดังนี้

(1) บุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 256 (3) แยกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- ก. เคยเป็นรัฐมนตรี เคยเป็นกรรมการการเลือกตั้ง เคยเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เคยเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เคยเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เคยเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

LIRT

ข. เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิการสูงสุด ครบถ้วนหรือ
เกือบเท่า

ค. ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์

(2) อันตำแหน่งศาสตราจารย์นั้นจะพิจารณาว่ามีความหมายอย่างไร คณะ
ที่จะต้องตรวจดูกฎหมายของมหาวิทยาลัยซึ่งปวงว่าบัญญัติไว้ด้วยไร ซึ่งเมื่อตรวจสอบดู
แล้วจะพบว่ากฎหมายจัดตั้งมหาวิทยาลัยทุกฉบับได้บัญญัติในเรื่องศาสตราจารย์ไว้เป็น 2
ลักษณะ คือ ลักษณะที่หนึ่งบัญญัติว่า

คณาจารย์ในมหาวิทยาลัย มีดังนี้

(1) ศาสตราจารย์ ซึ่งอาจเป็นศาสตราจารย์ประจำหรือ
ศาสตราจารย์พิเศษ

(ได้แก่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2511 พระราช-
บัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2511
พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2511 พระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพัฒนา-
บริหารศาสตร์ พ.ศ. 2509 เป็นต้น)

ตามบทบัญญัติดังกล่าวย่อมเป็นที่ชัดเจนว่า คำว่า “ศาสตราจารย์” จะเป็น
ศาสตราจารย์ประจำหรือศาสตราจารย์พิเศษก็ได้

ลักษณะที่สอง บัญญัติว่า

คณาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยมีตำแหน่งทางวิชาการ ดังนี้

(1) ศาสตราจารย์

ศาสตราจารย์นั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดย
คำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์พิเศษนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่ง
ตั้งจากผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นอาจารย์พิเศษในวิชาที่ผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ
โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย

(ได้แก่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531 พระราชบัญญัติ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2533
พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2537 เป็นต้น)

นอกจากศาสตราจารย์ทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวแล้ว กฎหมายจัดตั้งมหาวิทยาลัยก็มอบหมายให้ที่ศาลศาสตราจารย์อีกประเภทหนึ่งซึ่งเรียกว่า ศาสตราจารย์กิตติคุณบ้าง ศาสตราจารย์เกียรติคุณบ้าง ซึ่งได้แก่ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ที่เป็นข้าราชการประจำมาก่อน และพ้นจากตำแหน่งไปโดยไม่มีวาระชีวิต โดยบางมหาวิทยาลัยก็กำหนดให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณในทันทีที่พ้นจากตำแหน่ง บางมหาวิทยาลัยก็กำหนดให้เป็นคณาจารย์ของสภามหาวิทยาลัยที่จะแต่งตั้ง ทั้งนี้โดยไม่ตั้งนำความกราบมาโมศมมูลเพื่อโปรดเกล้าฯ แต่ตั้ง บางมหาวิทยาลัยได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าเป็นการแต่งตั้งให้เพื่อถิ่นเกียรติยศ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยทุกฉบับแล้วจึงอาจสรุปได้ว่า ศาสตราจารย์หลักที่เป็นตำแหน่งทางวิชาการ และเป็นตำแหน่งที่จะต้องขึ้นคุณสมบัตินั้นและผลงานทางวิชาการที่อยู่ในระดับเดียวกันและเป็นตำแหน่งที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง มีเพียง 2 ชนิด คือ ศาสตราจารย์ประจำ ซึ่งเป็นข้าราชการประจำในมหาวิทยาลัยนั้น และศาสตราจารย์พิเศษ ซึ่งเป็นผู้สอนวิชาใดวิชาหนึ่งในมหาวิทยาลัยและมีความรู้เชี่ยวชาญในวิชาที่สอนแต่ไม่ได้เป็นข้าราชการของมหาวิทยาลัยนั้น แต่ต้องสอนมาเป็นระยะเวลาตามที่กำหนดและมีผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ความแตกต่างของศาสตราจารย์ทั้ง 2 ประเภท อยู่ที่ประเภทหนึ่งเป็นข้าราชการประจำของมหาวิทยาลัย ส่วนอีกประเภทหนึ่งมิได้เป็นข้าราชการประจำของมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่การที่บุคคลใดจะได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ทั้งสองประเภทจะต้องมีคุณสมบัติเฉพาะที่เหมือนกัน คือ ต้องสอนมาเป็นระยะเวลาหนึ่งและต้องมีผลงานที่มีคุณภาพอย่างเดียวกัน ขบวนการในภาควิชาการมักใช้หลักการเดียวกัน

มีผู้ให้ความเห็นมาเมื่อมาตรา 256 (3) ให้ความหมายว่า “ศาสตราจารย์” โดยไม่ได้จำกัดท้าย จึงต้องหมายความเฉพาะถึงศาสตราจารย์ที่เป็นข้าราชการประจำเท่านั้น การแปลเช่นนั้นเท่ากับเป็นการแปลเพื่อให้เป็นการกีดกันสิทธิของบุคคล และเป็นกีดกันและไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติอื่น ๆ ของรัฐธรรมนูญ ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อรัฐธรรมนูญกล่าวถึง “ข้าราชการ” ย่อมมีความหมายถึง ข้าราชการทุกประเภทและทุกฝ่าย ไม่จำกัดเฉพาะประเภทใดหรือฝ่ายใดเป็นการเฉพาะ แต่ถ้าที่ใดประสงค์จะให้หมายถึงข้าราชการประเภทใดโดยเฉพาะก็จะระบุไว้โดยชัดแจ้ง เช่น มาตรา 109 (8) มาตรา 139 มาตรา 20/ แห่งมาตรา 274 เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วในมาตรา 258 (3) ดังกล่าวแล้ว ก็จะเป็นเกิดความลักลั่นกันขึ้น กล่าวคือเมื่อ
พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นั้นเป็น 2 ลักษณะแต่ทั้งที่ได้แสดงไว้ข้างต้น จึงกลายเป็นว่า
มหาวิทยาลัยใดมีบัญญัติไว้ในลักษณะที่หนึ่ง (คือบัญญัติว่า ศาสตราจารย์ ซึ่งอาจ
เป็นศาสตราจารย์ประจำหรือศาสตราจารย์พิเศษก็ได้) ผู้ที่มีเป็นศาสตราจารย์ประจำและ
ศาสตราจารย์พิเศษย่อมถือว่าเป็น "ศาสตราจารย์" ตามความหมายของมาตรา 258 (3)
ส่วนศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยที่มีบัญญัติไว้ในลักษณะที่ 2 เฉพาะผู้ที่เป็นศาสตราจารย์
ประจำเท่านั้นจึงจะอยู่ในความหมายของมาตรา 258 (3) ทางแก้ไขเช่นนี้จึงมีผลว่าบรรดา
ศาสตราจารย์พิเศษ ในสาขาวิชา ที่มีศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยอื่นในทบกรมวิธาน และ
มหาวิทยาลัยรวมคิงเขม ปรองค้ำรองตำแหน่งผู้ว่าการศาสตราจารย์รวมบุญได้ ส่วนศาสตราจารย์
พิเศษในสาขาวิชาเดียวกันกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กลับต้องตำแหน่งผู้ว่าการศาสตราจารย์รวมบุญไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่มาตรฐานการที่จะได้รับ
เป็นอธิการบดี แต่ถึงแม้ในศาสตราจารย์พิเศษมีมาตรฐานไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน จึงไม่น่าจะเป็น
การแบ่งพหุหมายหรือขอบข่ายหลักการแปลความ

(2) ความเห็นที่ว่า คำว่า "ศาสตราจารย์" มีความหมายเฉพาะผู้ดำรง
ตำแหน่งศาสตราจารย์ประจำเท่านั้น กล่าวคือต้องยื่นข้าราชการในตำแหน่งศาสตราจารย์
นอกจากจะไม่ชอบด้วยหลักการแปลความตาม (1) ข้างต้นแล้ว เมื่อพิจารณามาตรา 258 (1)
ประกอบด้วย จะเห็นได้ชัดเจนว่าความแปลเช่นนั้นเป็นการแปลที่ทำให้กฎหมายไม่มีผลบังคับ
เพราะมาตรา 258 (1) บัญญัติว่าผู้ว่าการศาสตราจารย์รวมบุญต้องไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่ง
หรือเงินเดือนประจำดังนั้นข้าราชการประจำที่ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ จึงเป็นบุคลากร
ศาสตราจารย์รวมบุญไม่ได้ เพราะจะขัดกับมาตรา 258 (1) จึงอยู่ มาตรา 258 วรรคสองให้เวลาที่
จะลาออกจากตำแหน่งภายในเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือก แต่ทั้งนี้ที่ลาออกจาก
ราชการ ก็จะต้องมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง "ศาสตราจารย์" ทั้งนี้ ความเป็น
ผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ทั้งหมดไป ซึ่งจะแตกต่างจากศาสตราจารย์พิเศษที่เมื่อมี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษแล้วก็จะคงดำรง
ตำแหน่งนั้นไปตลอดชีวิต นอกจากนี้หากรัฐธรรมนูญประสงค์จะให้หมายถึงผู้ที่เคยดำรง
ตำแหน่งศาสตราจารย์ประจำเท่านั้น บทบัญญัติในมาตรา 258 (3) ก็อาจจะต้องเขียนว่า
"เคยเป็นรัฐมนตรี ฯลฯ หรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิการบดีสูงสุด อธิบดีหรือ

เทียบเท่า "ศาสตราจารย์" ซึ่งก็จะอ่านได้ความว่า เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ เมื่อความใน (3) ดังกล่าวบัญญัติว่า "เคยเป็นรัฐมนตรี ฯลฯ เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิการบดีสูงสุด อธิบดีหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์" จึงต้องหมายความว่ากระดังตำแหน่งศาสตราจารย์ต้องเป็นภาคราชการ ตำแหน่งอยู่ตลอดเวลาที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

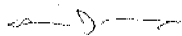
(3) กรณีจะเป็นประการใดก็ตามแม้จะวินิจฉัยว่า คำว่า "ศาสตราจารย์" ใน มาตรา 256 (3) มีความหมายเฉพาะ "ศาสตราจารย์ประจำ" ที่มีเงินเดือนที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปด้วยว่าตำแหน่ง "ศาสตราจารย์พิเศษ" เป็นตำแหน่งที่ "ไม่ต่ำกว่า" ศาสตราจารย์ประจำหรือไม่ เพราะมาตรา 256 (3) ใช้คำว่า "ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์" ซึ่งเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย และข้อบังคับของทุกมหาวิทยาลัยและขบวนการในการแต่งตั้งศาสตราจารย์พิเศษแล้วจะเห็นได้ว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษเป็นตำแหน่งที่ไม่ต่ำกว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์ประจำ เพราะต่างก็ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งและผลงานทางวิชาการในระดับเดียวกันและต้องได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นด้วยกัน

อนึ่ง สมควรกล่าวไว้เพื่อเป็นหลักฐานและเพื่อประโยชน์ในการศึกษาในเชิงการเมืองและในเชิงกฎหมายด้วย ดังต่อไปนี้

(1) ในการตั้งประเด็นถามเพื่อขอมติใน ประชามติศาลรัฐธรรมนูญ ได้ยืนยันตั้งประเด็นถามว่า คำว่า "ศาสตราจารย์ตามมาตรา 256 (3) มีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยหรือไม่" ซึ่งได้มีการหักท้วงว่าหากตั้งประเด็นถามเช่นนี้มติที่ได้รับ จะไม่สามารถตอบคำถามของผู้ที่ขอให้ประธานรัฐสภานำเรื่องเสนอศาลรัฐธรรมนูญได้ เพราะเนื้หากมีมติว่าศาสตราจารย์มีความหมายไม่รวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วย ก็มิได้หมายความว่านายอุกฤษฯ จะขาดคุณสมบัติตามมาตรา 256 (3) เพราะมาตรา 256 (3) ใช้คำว่า "ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์" และมีกรรมการศาลรัฐธรรมนูญ 2 ท่าน (ท่านหนึ่งไม่ลงมติด้วย ส่วนอีกท่านหนึ่งลงมติว่า "ศาสตราจารย์ไม่รวมถึงศาสตราจารย์พิเศษ") ได้ยืนยันในที่ประชุมว่าหากตั้งคำถามว่าศาสตราจารย์พิเศษ เป็นตำแหน่งที่ไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์หรือไม่ กรรมการท่านที่ออกเสียงจะมีความเห็นว่า ศาสตราจารย์พิเศษเป็นตำแหน่งที่ไม่ต่ำกว่าตำแหน่งศาสตราจารย์ ส่วนอีกท่านหนึ่งอาจจะมีความเห็นที่เปลี่ยน

แปลงไป ซึ่งอาจจะมีผลทำให้เสียงข้างมากเห็นจำนวนถูกๆ ไม่ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 256 (3) ได้

(2) ในกรณีใช้บังคับหน้าที่เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 320 ของรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญได้มีมติให้นำวิธีพิจารณา ตามพระราชบัญญัติวิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาใช้บังคับ ตามวิธีพิจารณาค้างกล่าว มิได้รับบทบัญญัติที่ห้ามการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขาดคุณสมบัติหรือไม่ จะต้องดำเนินการอย่างไร แต่ไม่กระทบต่อสิทธิโต้แย้งคดีมาตรา 6 อันเป็นเพื่อการวินิจฉัยว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาขาดคุณสมบัติและสมาชิกภาพต้องสิ้นสุดลง ซึ่งตามกฎหมายดังกล่าวกล่าวหาว่าขณะดำรงตำแหน่งมิใช่ขอด้วยไม่น้อยกว่าสามในสี่ ของจำนวนตุลาการรัฐธรรมนูญทั้งหมด ปัจจุบันตุลาการรัฐธรรมนูญมีทั้งหมด 10 ท่าน จำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่จะเท่ากับ 8 เสียง การลงมติของศาลรัฐธรรมนูญในกรณีนี้จะมีคะแนนเสียงข้างมากเพียง 4 ต่อ 3 ศาลรัฐธรรมนูญจะอาศัยเสียงดังกล่าววินิจฉัยว่า นายถูกๆ ขาดคุณสมบัติได้หรือไม่

(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)

ประธานวุฒิสภา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกา

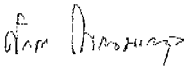
มีอยู่ว่า นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 256 (3) หรือไม่ว่า ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายอุกฤษ มงคลนาวิน ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกาศ ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2522 เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 256 (3) บัญญัติคุ้มครองมิให้ขัดขวางการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิประการหนึ่งว่า "ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์" ความหมายตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ย่อมแสดงชัดเจนว่าตำแหน่งทางวิชาการระดับสูงมิได้มีเพียงตำแหน่งศาสตราจารย์เท่านั้น แต่อาจมีตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นได้อีกซึ่งเทียบแล้วต้องไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 มาตรา 37 บัญญัติว่า "ศาสตราจารย์พิเศษนั้นจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ที่ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นอาจารย์พิเศษในวิชาที่ผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย" ใต้นองเดียวกับตำแหน่งศาสตราจารย์ ซึ่งมาตรา 35 วรรคสาม บัญญัติว่า "ศาสตราจารย์นั้นจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย" เช่นกัน หากได้พิจารณาพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแห่งอื่นประกอบด้วยตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2521 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2530 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2530 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2530 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2537 ล้วนบัญญัติเรื่องศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษไว้ด้วยกันในหมวดว่าด้วย "ตำแหน่งทางวิชาการ" แสดงว่าศาสตราจารย์พิเศษเป็นตำแหน่งทางวิชาการประเภทหนึ่ง พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2509 มาตรา 38 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตร

LIRT

ศาสตราจารย์ พ.ศ. 2511 มาตรา 35 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 มาตรา 34 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 มาตรา 26 และพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2521 มาตรา 25 ก็บัญญัติโดยเดียวกันว่า “คณาจารย์ในมหาวิทยาลัย (สถาบัน) มีดังนี้ (1) ศาสตราจารย์ซึ่งอาจเป็นศาสตราจารย์ประจำหรือศาสตราจารย์พิเศษ” แสดงว่าศาสตราจารย์ประจำกับศาสตราจารย์พิเศษเป็นตำแหน่งทางวิชาการที่เทียบเท่ากันถึงกว่านั้น พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทุกแห่งบัญญัติว่า ศาสตราจารย์พิเศษเป็นตำแหน่งที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งทั้งสิ้น ก็หมายความว่าได้อย่างชัดเจนว่า ศาสตราจารย์พิเศษเป็นตำแหน่งทางวิชาการที่ออกนอกเหนือได้ไม่ต่ำกว่าตำแหน่งศาสตราจารย์อย่างแน่นอน

ดังนั้น จึงมีความเห็นว่า “ศาสตราจารย์พิเศษ” เป็นตำแหน่งทางวิชาการซึ่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 256 (3)

(นายศักดิ์ดา โมภิชมรรคกุล)

ประธานศาลฎีกา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของอัยการสูงสุด

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภา ได้ให้อำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 266 เสนอเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสรรหา และคัดเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์

ข้อเท็จจริง

1. ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจำลองดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 255 (3) และ (4) คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 257 ได้เสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์ จำนวนสิบคน และผู้ทรงคุณวุฒิสภารัฐศาสตร์จำนวนหกคนต่อวุฒิสภา เพื่อดำเนินการคัดเลือกให้เหลือผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์จำนวนห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิสภารัฐศาสตร์จำนวนสามคน เพื่อรับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ตามมาตรา 257 (2) โดยนายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นหนึ่งในผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์จำนวนสิบคน ที่คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสนอ

2. ที่ประชุมวุฒิสภาได้มีมติคัดเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์จำนวนห้าคน คือ นายอิสสระ นิตินันท์ประกาศ นายอุกฤษ มงคลนาวิน พลโท จุล อติเชก นายสุจินดา ยงสุนทร และนายประเสริฐ นาสกุล และผู้ทรงคุณวุฒิสภารัฐศาสตร์จำนวนสามคน คือ นายเชาว์ สายเชื้อ นายอนันต์ เกตุวงศ์ และนายชัยอนันต์ สมุทวณิช

3. นายอุกฤษ มงคลนาวิน ได้ระบุใบประวัติย่อของตนที่เสนอเพื่อรับคัดเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับคุณสมบัติการเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของตนว่า เคยเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายอุกฤษ มงคลนาวิน เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) และเคยรับราชการดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ในคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LIRT

แต่ได้ลาออกจากราชการ และต่อมาได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นศาสตราจารย์พิเศษ สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2522

4. ต่อมาเครือข่ายองค์กรประชาธิปไตยและองค์กรประชาชนได้มีหนังสือร้องขอต่อประธานรัฐสภา ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสรรหาและการคัดเลือกนายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ สาขานิติศาสตร์ ด้วยเหตุว่ามีข้อสงสัยในคุณสมบัติของนายอุกฤษ มงคลนาวิน เนื่องจากตามมาตรา 256 (3) แห่งรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะต้องเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิการสูงสุด อธิบดีหรือเทียบเท่าหรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ แต่นายอุกฤษ มงคลนาวิน มีตำแหน่งเป็น ศาสตราจารย์พิเศษแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มิใช่เป็นศาสตราจารย์ที่เป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย

5. ประธานรัฐสภาพิจารณา เห็นว่า ประเด็นดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และการคัดเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของวุฒิสภา จึงเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามมาตรา 286 แห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีความเห็นแตกต่างกันไม่อาจหาข้อยุติได้ จึงเสนอเรื่องให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

2. ประเด็นที่กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า

1. คำว่า "ศาสตราจารย์" ตามความในมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความหมายรวมถึง ศาสตราจารย์พิเศษด้วยหรือไม่

2. ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า คำว่า "ศาสตราจารย์" ตามมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มิได้มีความหมายรวมถึง ศาสตราจารย์พิเศษด้วยแล้ว ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการเสนอชื่อ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ของคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อวุฒิสภา และการที่วุฒิสภามีมติเลือกนายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ข้อพิจารณา

1. ก่อนการวินิจฉัยปัญหาตามที่ประธานรัฐสภากำหนด มีข้อพิจารณาว่า ประเด็นที่กำหนดในข้อ 1 มิได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับข้อ 2 กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 256 (3) มิได้กำหนดว่า คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิที่จะดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะต้อง "ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์" เท่านั้น แต่กำหนดว่า จะต้องดำรงตำแหน่ง "ไม่ต่ำกว่า" ศาสตราจารย์ และยังได้กำหนดการเคยดำรงตำแหน่งอื่น ๆ เป็นคุณสมบัติอีกด้วย ดังนั้น แม้คำวินิจฉัยในประเด็นข้อ 1 จะยุติว่า คำว่า ศาสตราจารย์ ในมาตรา 256 (3) ไม่รวมถึง ตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษ ก็มีได้หมายความว่า นายอุกฤษ มงคลนาวิน จะขาดคุณสมบัติที่จะดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยทันที หากยังต้องพิจารณาต่อไปว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษเป็นตำแหน่งที่ไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์หรือไม่ และคุณสมบัติอื่นที่นายอุกฤษ มงคลนาวิน ระบุในประวัติย่อว่า เคยเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาตินั้น เป็นความจริงเช่นนี้หรือไม่ เมื่อพิจารณาจากข้อสงสัยของสังคมอันนำมาสู่การเสนอปัญหาให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว เห็นว่า ประเด็นปัญหาอยู่ที่คุณสมบัติของนายอุกฤษ มงคลนาวิน ในการดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยภาพรวม มิใช่เป็นปัญหาเพียงคำว่า ศาสตราจารย์ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 256 (3) มีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษหรือไม่เท่านั้น ดังนั้น คำวินิจฉัยนี้จะได้พิจารณาด้วยว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษเป็นตำแหน่งที่ไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์หรือไม่ และพิจารณาประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของนายอุกฤษ มงคลนาวิน ด้วย

2. สำหรับประเด็นที่ 1 ที่เป็นปัญหาว่า คำว่า "ศาสตราจารย์" ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 256 (3) มีความหมายรวมถึงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษด้วยหรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 256 (3) กำหนดคุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประเภทผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ไว้โดยแบ่งแยกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ก. บุคคลที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้แก่รัฐมนตรีหรือตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ กรรมการกฤษฎีกา ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ข. บุคคลที่เคยรับราชการในตำแหน่งระดับสูง ไม่ต่ำกว่ารองอธิการ
สูงสุด อธิบดีหรือเทียบเท่า

ค. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ ซึ่งถือเป็นตำแหน่ง
ทางวิชาการระดับสูง

สำหรับบุคคลซึ่งใช้คุณสมบัติตามข้อ ก. หรือข้อ ข. นั้น มาตรา 256 (3) ใช้คำว่า “เคยดำรงตำแหน่ง” หรือ “เคยรับราชการ” ซึ่งหมายความว่า เคยดำรงตำแหน่งดังกล่าว หรือเคยรับราชการในตำแหน่งดังกล่าวมาก่อนที่จะเข้าดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเมื่อได้รับเลือกดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ก็ไม่ต้องดำรงตำแหน่งหรือรับราชการในตำแหน่งนั้น ๆ อีกต่อไป การแปลเช่นนี้จะสอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา 256 (5) (7) และมาตรา 258 (1) ซึ่งบุคคลที่ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี หรือตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือเป็นข้าราชการประจำไม่ได้ หากดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือเป็นข้าราชการประจำอยู่ขณะได้รับเลือกก็ต้องลาออกภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับเลือกตามมาตรา 258 ทั้งนี้เพื่อมิให้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 256 (5) (7) หรือ 258 (1)

แต่สำหรับบุคคลที่ใช้คุณสมบัติดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ จะมีลักษณะแตกต่างไปจาก 2 กลุ่มแรกกล่าวคือ กฎหมายมิได้ใช้คำว่า “เคยดำรงตำแหน่ง” แต่ใช้คำว่า “ดำรงตำแหน่ง” แสดงว่าบุคคลที่จะใช้คุณสมบัติข้อนี้เข้ารับตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จะต้องคงคุณสมบัติข้อนี้ คือ ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์หรือไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หากพ้นจากตำแหน่งศาสตราจารย์หรือไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์เมื่อใดก็ต้องถือว่าขาดคุณสมบัติ และต้องพ้นจากตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 260 (4)

3. ตำแหน่งศาสตราจารย์ เป็นตำแหน่งตามกฎหมายฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2519) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2507 ข้อ 11 (ก) ถือเป็นตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่สอน วิจัย และให้บริการทางวิชาการ นอกจากนี้ยังปรากฏในพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยทุกมหาวิทยาลัย เช่น พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 มาตรา 34

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531 มาตรา 41 เป็นต้น ซึ่งในพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยกฎหมายมหาวิทยาลัยจะกำหนดตำแหน่งศาสตราจารย์ไว้ 3 ประเภท คือ

๑. ศาสตราจารย์ เป็นตำแหน่งทางวิชาการในตำแหน่งประจำของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีความชำนาญและความสามารถทางการสอน และผลงานทางวิชาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2527 มาตรา 35 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2521 มาตรา 26)

๒. ศาสตราจารย์พิเศษ เป็นตำแหน่งซึ่งจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นอาจารย์พิเศษในวิชาที่ผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษ ให้กำหนดเป็นข้อบังคับของแต่ละมหาวิทยาลัย (ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 มาตรา 37 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2521 มาตรา 27)

๓. ศาสตราจารย์กิตติคุณ หรือศาสตราจารย์เกียรติคุณ หมายถึง ศาสตราจารย์ซึ่งมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญเป็นพิเศษ และพ้นตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิดและสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์กิตติคุณ หรือศาสตราจารย์เกียรติคุณในวิชาที่ศาสตราจารย์ผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญเพื่อเป็นเกียรติยศคุณสมบัตินของผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์กิตติคุณหรือศาสตราจารย์เกียรติคุณเป็นไปตามข้อบังคับของแต่ละมหาวิทยาลัย (ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 มาตรา 38 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2521 มาตรา 28)

จะเห็นได้ว่า ศาสตราจารย์ (ประจำ) จะต้องเป็นข้าราชการเท่านั้น ดังนั้น หากศาสตราจารย์ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยคนใดได้รับคัดเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ก็จะต้องลาออกจากราชการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 258 และเนื่องจากตำแหน่งศาสตราจารย์เป็นตำแหน่งทางราชการเช่นเดียวกับตำแหน่งด้วยกลองสูงสุด ปลัดกระทรวง หรืออธิบดี เมื่อลาออกจากราชการแล้วย่อมพ้นตำแหน่งไปด้วย ทำให้ขาด

คุณสมบัติการดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 256 (3) แต่เนื่องจากตำแหน่งศาสตราจารย์ประจำเทียบเท่าข้าราชการพลเรือนระดับ 10 หรือตำแหน่งกสิบัติศาสตราจารย์ประจำที่ได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและต้องลาออกจากราชการแม้จะไม่สามารถคุณสมบัตินี้การดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ไว้ได้ แต่ก็สามารถให้คุณสมบัติที่เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่ามาแล้วได้) ดังนั้น หากจะตีความว่าการดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ในมาตรา 256 (3) จะต้องเป็นศาสตราจารย์ประจำ ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยเท่านั้น ข้อความนี้จะไม่ผลใช้บังคับได้เลย เพราะจะไม่มีผู้ใดให้คุณสมบัตินี้เพื่อดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ เนื่องจากจะต้องลาออกจากตำแหน่งเมื่อได้รับเลือก การตีความเช่นนี้จึงขัดต่อหลักการตีความกฎหมาย เพราะเป็นการตีความไปในทางที่ทำให้กฎหมายใช้บังคับไม่ได้

4. คำว่า ศาสตราจารย์ ในรัฐธรรมนูญมาตรา 256 (3) เป็นการระบุถึงตำแหน่งวิชาการในความหมายทั่วไป เพราะมิได้นิยามความหมายของศาสตราจารย์ไว้ในรัฐธรรมนูญ การแปลความหมายของคำ ๆ นี้ จึงต้องมองในภาพรวมว่า ผู้ร่างรัฐธรรมนูญต้องการคุณสมบัตินักคุณลักษณะใด คำว่าศาสตราจารย์ในรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องมีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า "ศาสตราจารย์" ในพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 หรือพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531 และถ้าพิจารณาความหมายของคำว่า ศาสตราจารย์ในพระราชบัญญัติบางฉบับ เช่น พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2511 มาตรา 35 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช พ.ศ. 2521 มาตรา 25 พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2509 มาตรา 30 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 มาตรา 34 ล้วนแต่บัญญัติว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์นั้นอาจเป็นศาสตราจารย์ประจำหรือศาสตราจารย์พิเศษก็ได้ แสดงว่าตำแหน่งศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยเหล่านี้รวมถึงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษด้วย ดังนั้น การตีความว่า ศาสตราจารย์ในรัฐธรรมนูญมาตรา 256 (3) ไม่รวมถึง ศาสตราจารย์พิเศษจึงใช้ไม่ได้กับมหาวิทยาลัยเหล่านี้ แต่ถ้าจะตีความว่า ศาสตราจารย์พิเศษเฉพาะในบางมหาวิทยาลัยที่พระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยนั้นบัญญัติให้รวมอยู่ในความหมายของคำว่าศาสตราจารย์เท่านั้นที่มีคุณสมบัติเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ ก็จะทำให้เกิดความลักลั่นอย่างไม่มีเหตุผลระหว่างศาสตราจารย์พิเศษ

ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่า มิใช่เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่จะให้มีผลเท่านั้น ดังนั้น การจะตีความให้มีผลบังคับได้อย่างเหมาะสมกลมกลืน จึงต้องแปลว่าคำคำสั่งศาสตราจารย์ที่ใช้ในรัฐธรรมนูญมาตรา 256 (3) เป็นการใช้ในในความหมายทั่วไป รวมถึงศาสตราจารย์ทุกประเภทที่มีบทบัญญัติของพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ

5. จากเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมา ไม่่าจะพิเคราะห์ถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือพิจารณาในแง่การตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้มีผลใช้บังคับได้ จึงเห็นว่า คำคำสั่งศาสตราจารย์ที่ใช้ในรัฐธรรมนูญมาตรา 256 (3) ต้องมีความหมายรวมถึง ตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้วย

6. อย่างไรก็ตาม ถึงหากจะตีความคำว่า ศาสตราจารย์ในรัฐธรรมนูญมาตรา 256 (3) ว่า ไม่รวมถึงศาสตราจารย์พิเศษ ก็มิได้หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษจะขาดคุณสมบัติที่จะดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในทันทีเพราะรัฐธรรมนูญมาตรา 256 (3) ระบุคุณสมบัติประการหนึ่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ สาขานิติศาสตร์ หรือรัฐศาสตร์ว่า จะต้องดำรงตำแหน่ง “ไม่ต่ำกว่า” ศาสตราจารย์ มิได้จำกัดว่า จะต้องเป็น “ศาสตราจารย์” เท่านั้น จึงมีปัญหาดังงินจยต่อไปได้ว่า หากคำว่า ศาสตราจารย์ไม่รวมถึงศาสตราจารย์พิเศษแล้ว ตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษเป็นตำแหน่งที่ไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คณะจารย์ในมหาวิทยาลัยทั้งหลายนั้นประกอบด้วย อาจารย์ 2 ประเภท คือ อาจารย์ประจำ ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย กับ อาจารย์พิเศษ ซึ่งหมายถึงผู้มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งอธิการบดีจะแต่งตั้งตามคำแนะนำของคณบดี (ดูพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 มาตรา 36 และข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วย การแต่งตั้งศาสตราจารย์พิเศษ พ.ศ. 2522 ข้อ 3) อาจารย์ประจำจะมีตำแหน่งทางวิชาการ 4 ตำแหน่ง คือ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และอาจารย์ ในขณะที่อาจารย์พิเศษก็มีตำแหน่งทางวิชาการ 4 ตำแหน่งเช่นกัน คือ ศาสตราจารย์พิเศษ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และอาจารย์พิเศษ

การแต่งตั้งศาสตราจารย์ (ประจำ) ต้องพิจารณาคุณวุฒิความสามารถทางการสอนและผลงานวิชาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนใน

มหาวิทยาลัย ส่วนคุณสมบัติของผู้จะได้รับการแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษนั้น จะกำหนดเป็นข้อบังคับของมหาวิทยาลัยแต่ละมหาวิทยาลัย เช่น ข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยการแต่งตั้งศาสตราจารย์พิเศษ พ.ศ. 2522 กำหนดคุณสมบัติว่าต้องดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษไม่น้อยกว่าสิบเอ็ดปีสำหรับผู้มีวุฒิปริญญาตรี ไม่น้อยกว่าแปดปีสำหรับผู้มีวุฒิปริญญาโท และไม่น้อยกว่าหกปีสำหรับผู้มีวุฒิปริญญาเอก ก็จะต้องมีผลงานทางวิชาการ ประกอบด้วยมีชั่วโมงสอนประจำวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยและทำการสอนได้ผลดีสัมผวมุ่งหมาย และจะต้องเสนอผลงานแต่งหรือเรียบเรียงตำราที่ใช้ประกอบการศึกษาตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่าเล่มหนึ่งซึ่งมีคุณภาพดีมาก หรือบทความทางวิชาการที่มีคุณภาพดีมากซึ่งได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่แล้วไม่เกินห้าปีก่อนที่จะได้รับพิจารณาแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษ หรือมีผลงานวิจัยซึ่งมีคุณภาพดีมากโดยทำเสร็จไม่เกินห้าปีก่อนที่จะได้รับพิจารณาแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษ ส่วนข้อบังคับของมหาวิทยาลัยอื่นก็มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่า ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์พิเศษจะต้องมีคุณสมบัติ ประกอบด้วย คุณวุฒิ ระยะเวลาการสอนและผลงานทางวิชาการและเป็นตำแหน่งที่ต้องมีการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเช่นเดียวกับศาสตราจารย์ประจำ และเมื่อพิจารณาว่าในกลุ่มของอาจารย์พิเศษมีตำแหน่งอาจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ รองศาสตราจารย์พิเศษ และศาสตราจารย์พิเศษ เช่นเดียวกับตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ซึ่งเทียบกันได้ชั้นต่อชั้น ประกอบกับคุณสมบัติของศาสตราจารย์พิเศษ ซึ่งจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญพิเศษในลักษณะที่เป็นผู้นำทางวิชาการ (authority) ในวิชาที่สอนแล้ว ย่อมสรุปได้ว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษย่อมเป็นตำแหน่งที่เทียบเท่ากับศาสตราจารย์

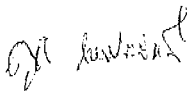
7. ส่วนกรณีที่นายอุกฤษ มงคลนาวิน เคยเป็นกรรมการในคณะกรรมการ ป.ป.ป. นั้น เห็นว่าไม่ตรงกับคุณสมบัติที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 256 (3) ที่ระบุว่าต้องเคยเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพราะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๒๕๖ หมายถึงองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 297 ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีกการแต่งตั้ง แต่มีได้รวมถึงคณะกรรมการ ป.ป.ป. ซึ่งแต่งตั้งตาม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 จึงไม่สามารถอ้างคุณสมบัติข้อนี้ได้

8. สำหรับประเด็นที่ 2 นั้น เมื่อวินิจฉัยว่า คำว่า ศาสตราจารย์ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 256 (3) มีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยแล้ว ประเด็นที่ 2 จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

สรุป

เห็นว่า คำว่า ศาสตราจารย์ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 256 (3) มีความหมายรวมถึง ศาสตราจารย์พิเศษด้วย และ ตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษในมหาวิทยาลัยทั้งหลายเป็นตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่ง ศาสตราจารย์ (ประจำ) ดังนั้น นายอุกฤษ มงคลนาวิน จึงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์พิเศษ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงมีคุณสมบัติที่จะดำรง ตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุทราดี ไตรประสิทธิ์)

อัยการสูงสุด

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของศาสตราจารย์บุญชนะ อัดถาวร

1. ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการแต่งตั้งนายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะพิจารณาวินิจฉัยในการประชุมศาลรัฐธรรมนูญ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2541 นั้น โดยสรุปก็คือ ฝ่ายวุฒิสภาเห็นว่า ได้ดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อแต่งตั้งให้นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิทางนิติศาสตร์เสร็จสิ้นไปแล้ว คงอยู่แต่เพียงที่จะนำขึ้นมูลเกล้าฯ ถวายเพื่อลงพระปรมาภิไธยเท่านั้น แต่อีกฝ่ายหนึ่งคือ องค์กัประชาธิปไตยและองค์กัประชาชน รวมตลอดถึงองค์กั رسیدสารมวลชน ฯลฯ เห็นว่า นายอุกฤษ มงคลนาวิน ไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ ทั้งนี้โดยอ้างถึง⁽¹⁾ เอกสารที่นายอุกฤษ มงคลนาวิน ได้นำเสนอกรรมการสรรหาเพื่อประกอบการพิจารณาว่า ตนเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และเคยเป็นศาสตราจารย์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) การกล่าวอ้างนี้ไม่เป็นความจริงหรืออีกนัยหนึ่งคือ เป็นความเท็จทำให้วุฒิสภาหลงผิด แล้วเลือกให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่า นายอุกฤษ มงคลนาวิน ไม่มีสิทธิที่จะได้รับเลือกให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้

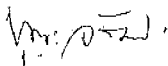
2. ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญย่อมประกอบด้วย ประธาน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหลายท่าน มีอำนาจเหนือผู้ใช้อำนาจอธิปไตยทางนิติบัญญัติ (สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา) และทางบริหาร (คณะรัฐมนตรี) กับทางตุลาการ(ศาล) ฉะนั้นการที่จะเลือกบุคคลใดให้ดำรงตำแหน่งจะต้องได้บุคคลที่มีความรู้ลึกและความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชาติบ้านเมืองมากที่สุด นายอุกฤษ มงคลนาวิน ซึ่งถ้าตีความตามรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้โดยชัดแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร จึงไม่มีสิทธิที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงควรพิจารณาวินิจฉัยชี้ให้วุฒิสภายกเลิกมติที่ได้ทำไปแล้ว และเลือกสรรบุคคลใหม่แทน นายอุกฤษ มงคลนาวิน⁽²⁾

หมายเหตุ

(1) ดูประวัติย่อพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของนายอุกฤษ มงคลนาวิน

(2) ตูมาตรา 255,256,257,267 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และมาตรา 17 27 37 แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522

(3) คำวินิจฉัยนี้ได้ยึดหลักทางนิติศาสตร์ และรัฐศาสตร์ ตามเจตนารมณ์ของรัฐ-
ธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

(ศาสตราจารย์กฤษฎิ์ ชิตถาวร)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของศาสตราจารย์ประเทือง กีร์ติบุตร

1. ตามที่ขอให้พิจารณาข้อเสนองขององค์กรวิชาชีพไทย และขององค์กรประชาชนร้องขอให้ท่านประธานเสนอให้พิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการคัดเลือกนายฤกษ์มงคลนามวิน เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญ ว่าจะไม่ถูกต้องกับรัฐธรรมนูญ ม.256 (3) ของรัฐธรรมนูญ ท่านประธานจึงอาศัยอำนาจตาม ม.266 เสนอเรื่องให้พิจารณา กระผมเห็นว่าท่านประธานมีอำนาจตาม ม.266 ที่จะเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ไม่มีความจำเป็นอย่างไรที่จะไปวินิจฉัยองค์กรที่ริเริ่มเรื่องขึ้นมาว่าเป็นองค์กรหรือไม่ เพราะตัวท่านประธานรัฐสภามีอำนาจที่จะเสนอปัญหาเกี่ยวกับการตีความของรัฐธรรมนูญได้ตาม ม.266 อยู่แล้ว

2. ปัญหาที่ว่า คำว่า “ศาสตราจารย์” ตาม ม.256 (3) ของรัฐธรรมนูญ 2540 มีความหมายถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ” ด้วยหรือไม่

เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ (ม.256 (3)) ได้กำหนดคุณสมบัติของคนที่จะเป็นตุลาการรัฐธรรมนูญ ตาม ม.255 (3) ไว้ว่าต้องมีคุณสมบัติ เคยเป็นรัฐมนตรี กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิการบดีสูงสุด อธิบดีหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ตามนี้แสดงอยู่ในถ้อยคำแล้วว่าต้องเคยเป็นข้าราชการในตำแหน่งดังกล่าว คำว่า ดำรงตำแหน่ง รับราชการในตำแหน่งนั้น ๆ พูดง่าย ๆ คือ หมายถึงข้าราชการในตำแหน่งดังกล่าว

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัย คือ คำว่าศาสตราจารย์จะมีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษหรือไม่นั้น เมื่อพิจารณา พ.ร.บ.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522 มาตรา 17 ข้อ 8 แยกการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และถอดถอนอธิการบดี ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษ เป็นแต่ละตำแหน่งไม่รวมกัน

ในมาตรา 27 กำหนดอำนาจหน้าที่กรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำแผนกอิสระมีอำนาจหน้าที่ในข้อ 5 ว่าถึงการเสนอแต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์กิตติคุณ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วย-

ศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ในคณะหรือแผนกอิสระระดับมหาวิทยาลัย โดยแยกตำแหน่งข้าราชการเป็นชนิด ๆ ไป

ในมาตรา 34 ได้กำหนดคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย มีตำแหน่งทางวิชาการดังนี้ 1. ศาสตราจารย์ 2. รองศาสตราจารย์ 3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 4. อาจารย์

ใน ม.36 กล่าวถึงอาจารย์พิเศษ อธิการบดี จะแต่งตั้งตามคำแนะนำของคณะที่ ฯลฯ และมีได้เป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย

ใน ม. 37 ศาสตราจารย์พิเศษ จะโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมิใช่หรือเคยเป็นอาจารย์พิเศษในวิชาที่ผู้รับมีคุณงามเริ่ดชวามเป็นพิเศษโดยคำแนะนำของสมณมหาวิทยาลัย

ใน ม. 38 ศาสตราจารย์ ซึ่งมีความรู้ความสามาถความชำนาญพิเศษ และพ้นจากตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิด สมณมหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์กิตติคุณ ในวิชาที่ศาสตราจารย์ผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ ฯลฯ

ตามมาตราต่าง ๆ เหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์ กับ ศาสตราจารย์พิเศษแยกกันเป็นต่างหาก ทั้งการแต่งตั้ง การถอดถอน มาดลลด เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์จึงไม่ใช่ศาสตราจารย์พิเศษ

3. เมื่อศาสตราจารย์ กับ ศาสตราจารย์พิเศษ เป็นคนละอย่างแยกกันตามที่เรียนมาแล้ว การเลือกนายคุณุช มงคลนาวิน จึงไม่ชอบด้วย ม.256 (3)

N. N. S. S.

(ศาสตราจารย์ประเทือง กิริติบุตร)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT

คำวินิจฉัยของศาลแพ่งโท โกวิท มัทธมจันทร์

ข้อเท็จจริงมีว่า ในคณะกรรมการและคัดเลือกบุคคลซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิมาดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามความในมาตรา 255 (3), 255 (3) และ 257 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติว่า นายอุกฤษ มงคลนาวิน ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากวุฒิสภามีตำแหน่งทางวิชาการเป็น “ศาสตราจารย์พิเศษ” ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีชื่อเป็น “ศาสตราจารย์” ที่เป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย จึงมีความเห็นเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าชอบด้วยบทบัญญัติ มาตรา 256 (3) แล้ว อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าผิดชอบบัญญัติดังกล่าว ประธาณรัฐสภาจึงขาคำวินิจฉัยตามความในมาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า

1. คำว่า “ศาสตราจารย์” ตามความในมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญ มีความหมายรวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ” ด้วยหรือไม่
2. หากวินิจฉัยว่ามีคำความหมายรวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ” ด้วย ขอให้วินิจฉัยว่ากรมส่งเสริม นายอุกฤษ มงคลนาวิน ของคณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิ และการคัดเลือกของวุฒิสภามีมติเลือก นายอุกฤษ มงคลนาวิน นั้น ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของมาตรา 256 (3)

คำวินิจฉัย ตามบทบัญญัติ มาตรา 256 (3) บัญญัติว่า

“(3) เคยเป็นรัฐมนตรี กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งซึ่งเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าทรงอภัยการสูงสุด อธิบดีหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์”

จากบทบัญญัติดังกล่าวมีบุคคล 2 ประเภท คือ บุคคลที่ “เคยเป็น...” และ บุคคลที่ “เคยรับราชการ...” มาก่อน ข้อความสุดท้ายจึงหมายความว่า “เคยรับราชการดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์” หากจะหมายความว่า “ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์” เท่านั้น ก็คงจะขัดกับเจตนารมณ์ เพราะเมื่อได้รับเลือกแล้วจะต้องไม่ลาออกตามมาตรา 258 ก็ทำให้ต้องขาดคุณสมบัติตามมาตรา 258 ได้อีก ซึ่งไม่อาจจะเป็นเช่นนั้น

LIRT

ตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 ผู้มีหน้าที่ลงมติ 2 ประเภท คือ คณะกรรมการประจำของมหาวิทยาลัย และอาจารย์พิเศษ ตามกฎทบวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2519) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ.2507 ได้กำหนดตำแหน่งศาสตราจารย์ไว้เป็นชั่วคราวพลเรือนในมหาวิทยาลัย ตลอดจนการบรรจุและแต่งตั้งมิได้กำหนดถึงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษแต่ประการใด ตำแหน่งศาสตราจารย์เป็นตำแหน่งในการรับราชการ ดังเช่น ตามมาตรา 20 ของพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดคุณสมบัติของผู้จะได้รับเลือกมาดำรงตำแหน่งอธิการบดี ตาม (2) ก็ใช้คำว่า “เคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์” เป็นต้น ส่วนศาสตราจารย์พิเศษคงมีบัญญัติใน มาตรา 36 และ 37 ของพระราชบัญญัตินั้น เกี่ยวกับอาจารย์พิเศษซึ่งจะแต่งตั้งเป็นครั้งคราวประจำปีการศึกษา มิได้เป็นคณะกรรมการประจำ จึงแยกต่างหากจากกัน ฉะนั้น คำว่า “ศาสตราจารย์” ตามความในมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญ หาได้รวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ” ด้วยไม่

จึงวินิจฉัยว่า

1. คำว่า “ศาสตราจารย์” ตามความในมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มิได้มีความหมายรวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ”
2. การสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการสรรหาที่เสนอชื่อ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ตำแหน่งทงวิชาการเป็นศาสตราจารย์พิเศษ และการคัดเลือกของวุฒิสภาที่มีมติเลือก นายอุกฤษ มงคลนาวิน จึงยังไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของมาตรา 256 (3)

พลโท โกวิท มัชฌิมจันทร์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT

คำวินิจฉัยของศาสตราจารย์โสภณ รัตนากร

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยข้อแรกมีว่า คำว่า "ศาสตราจารย์" ตามความใน มาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญ มีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คำว่า "ศาสตราจารย์" และ "ศาสตราจารย์พิเศษ" เป็นตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาและเป็นคำที่ใช้อยู่ในกฎหมายว่าด้วยสถาบัน อุดมศึกษา ก่อนที่จะนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉะนั้น การที่จะพิจารณาว่า คำว่า "ศาสตราจารย์" จะมีความหมายรวมถึง "ศาสตราจารย์พิเศษ" ด้วยหรือไม่ ตามปัญหา ข้างต้นนั้น จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงความหมายและความเป็นมาของคำทั้งสองนั้นใน กฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเสียก่อน และเนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา 256 (3) บัญญัติถึง "ศาสตราจารย์" และ "ศาสตราจารย์พิเศษ" โดยมิได้เจาะจงถึงศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษในสาขาใดหรือของสถาบันอุดมศึกษาใดโดยเฉพาะ จึงเห็นสมควร ได้พิจารณาถึงศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ โดยทั่วไปด้วย

ได้ตรวจสอบกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาระดับต่าง ๆ แล้ว ปรากฏว่า แม้กฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาหลายฉบับได้บัญญัติถึงคำว่า "ศาสตราจารย์" ซึ่ง เดิมเรียกว่า "ศาสตราจารย์ประจำ" ต่างหากจากคำว่า "ศาสตราจารย์พิเศษ" แต่ก็มี กฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาบางฉบับได้เคยบัญญัติคำว่า "ศาสตราจารย์" ให้มี ความหมายรวมถึง "ศาสตราจารย์ประจำ" และ "ศาสตราจารย์พิเศษ" ด้วย เช่น พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2495 มาตรา 35 พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2511 มาตรา 32 (1) พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2511 มาตรา 28 (1) พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2512 มาตรา 35 (1) และ พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2512 มาตรา 35 (1) เป็นต้น ทั้งนี้ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาบางฉบับ ก็ยังคง บัญญัติว่า "ศาสตราจารย์" หมายความรวมถึง "ศาสตราจารย์ประจำ" และ "ศาสตราจารย์พิเศษ" เช่น พ.ร.บ.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2505 มาตรา 30 บัญญัติว่า "คณาจารย์ในสถาบัน มีดังนี้ (1) ศาสตราจารย์ซึ่งอาจเป็นศาสตราจารย์ประจำ หรือ ศาสตราจารย์พิเศษ..." และได้มีบทบัญญัติเช่นเดียวกันใน พ.ร.บ. อื่น ๆ อีก เช่น พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2511 มาตรา 35 (1) พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2514 มาตรา 34 (1) และ พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรวิทยา พ.ศ. 2521 มาตรา 25 (1) เป็นต้น นอกจากนี้กฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาบางฉบับ เช่น พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พ.ศ. 2533 มาตรา 45 และ พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พ.ศ. 2535 มาตรา 45 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านาม พ.ศ. 2536 ก็ได้กำหนดให้ใช้อักษรย่อ ศ. นำหน้านามของผู้ที่เป็น "ศาสตราจารย์" หรือ "ศาสตราจารย์พิเศษ" เหมือนกัน จากบทบัญญัติของกฎหมายและระเบียบดังกล่าวจะเห็นได้ว่า คำว่า "ศาสตราจารย์" หรือคำย่อว่า "ศ." อาจหมายถึงถึง "ศาสตราจารย์" หรือ "ศาสตราจารย์พิเศษ" ก็ได้

อนึ่ง กฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาหลายฉบับ ได้จัดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษไว้ในหมวดเดียวกัน โดยเรียกชื่อหมวดนั้นว่า "ตำแหน่งทางวิชาการ" อันแสดงให้เห็นว่า ศาสตราจารย์พิเศษก็ถือว่าเป็น "ตำแหน่งทางวิชาการ" เช่นเดียวกับศาสตราจารย์

เมื่อตรวจสอบถึงคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาฉบับต่าง ๆ แล้ว ปรากฏว่ากฎหมายดังกล่าวแต่ละฉบับมีการบัญญัติถึงคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษไว้คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ทั้งศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษจะต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษา ต้องได้ทำการสอนและมีผลงานทางวิชาการตามที่กำหนด ซึ่งกฎหมายบางฉบับ เช่น พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรวิทยา พ.ศ. 2521 มาตรา 27 กำหนดให้ว่า ศาสตราจารย์พิเศษต้องมีคุณสมบัติทางวิชาการเช่นเดียวกับศาสตราจารย์ประจำ บางฉบับกำหนดคุณวุฒิของศาสตราจารย์ประจำและศาสตราจารย์พิเศษโดยมาตรฐานเดียวกัน เช่น พ.ร.บ.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. 2509 มาตรา 33 พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2511 มาตรา 38 พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 มาตรา 37 เป็นต้น ข้อที่แตกต่างกันชัดเจนก็คือ ศาสตราจารย์จะต้องเป็นอาจารย์ประจำ คือเป็นผู้สอนประจำอยู่ในสถาบันอุดมศึกษานั้น ส่วนศาสตราจารย์พิเศษจะเป็นอาจารย์ประจำไม่ได้

ที่มีการกล่าวว่า ศาสตราจารย์จะต้องผ่านการประเมินผลงานทางวิชาการจากทบวงมหาวิทยาลัย และจะต้องเป็นข้าราชการระดับ 10 จึงถือว่าศาสตราจารย์อยู่ในระดับสูงกว่าศาสตราจารย์พิเศษนั้น น่าจะไม่ใช่ความจริงเสมอไป เพราะว่าเฉพาะศาสตราจารย์สำหรับมหาวิทยาลัยในระบบราชการ หรือที่เรียกกันว่า "ศาสตราจารย์ของทบวง" เท่านั้น ที่การแต่งตั้งจะต้องผ่านการประเมินผลงานทางวิชาการจากทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบเงินเดือนของข้าราชการ สำหรับศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยที่อยู่นอกระบบราชการ เช่น ศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งมีได้ฐานะเป็นข้าราชการ หากต้องผ่านการประเมินผลงานทางวิชาการจากทบวงมหาวิทยาลัยไม่ ทั้งการแต่งตั้งศาสตราจารย์พิเศษก็ต้องผ่านการประเมินผลงานทางวิชาการของแต่ละมหาวิทยาลัยเช่นกัน โดยทั่วไปไม่อาจจะกล่าวได้ว่า ศาสตราจารย์จะมีความรู้ความสามารถทางวิชาการสูงกว่าศาสตราจารย์พิเศษเสมอไป ตามความเป็นจริงเมื่อแรกเริ่มมีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ยังมีศาสตราจารย์หรือศาสตราจารย์ประจำไม่ คงมีแต่ศาสตราจารย์พิเศษ เท่านั้น ศาสตราจารย์หรือศาสตราจารย์ประจำเพิ่มขึ้นในภายหลัง โดยทั่วไปศาสตราจารย์พิเศษมักจะเป็นผู้มีวิทยุฒิและประสบการณ์ทั้งด้านวิชาการและการทำงานมากกว่าศาสตราจารย์ประจำ

สำหรับปัญหาที่ว่า คำว่า "ศาสตราจารย์" ตามความในมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญ มีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยหรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา คำว่า "ศาสตราจารย์" อาจหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วย และกฎหมายดังกล่าวบางฉบับและระเบียบสวทช.บางระเบียบก็ให้ใช้คำย่อ ศ. สำหรับคำว่า ศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษร่วมกัน รัฐธรรมนูญก็น่าจะใช้คำว่า ศาสตราจารย์ในความหมายที่อาจรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยเช่นกัน โดยทั่วไป ศาสตราจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิทางวิชาการไม่ด้อยกว่าศาสตราจารย์ จึงไม่น่าจะมีเหตุที่รัฐธรรมนูญจะกีดกันมิให้ศาสตราจารย์พิเศษเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ คงให้เป็นได้เฉพาะผู้เป็นศาสตราจารย์เท่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงวินิจฉัยว่า คำว่า "ศาสตราจารย์" ตามความในมาตรา 256(3) ของรัฐธรรมนูญ มีความหมายรวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วย

เมื่อได้วินิจฉัยตั้งนี้แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหาข้อสองต่อไป

คำวินิจฉัยของนายโอภาส อรุณินท์

ได้พิจารณาว่าปัญหาที่ประธานรัฐสภาขอให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยแล้วมีความเห็นดังนี้

ปัญหาว่า คำว่า “ศาสตราจารย์” ตามความในมาตรา 256 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความหมายรวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ” ด้วยหรือไม่ นั้น โดยที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิที่จะเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็นผู้มีความรู้ในระดับศาสตราจารย์ ซึ่งอาจมาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และพระราชนัดดาที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ก็ได้บัญญัติคุณสมบัติของผู้ที่อาจได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์ไว้โดยแจ้งชัด ดังนั้น คำว่า “ศาสตราจารย์” จึงหมายถึง ศาสตราจารย์ตามที่กฎหมายบัญญัติ และ ณ ที่นี้มีความจำเป็นต้องพิจารณาจากกฎหมายของแต่ละมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ ดังกรณีของ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน ก็เป็นปัญหากรณีเป็นผู้ได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์พิเศษโดยความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ ตามนัยมาตรา 17 (8) ของ พ.ร.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 ขณะนั้น การพิจารณาความหมายของคำว่า “ศาสตราจารย์พิเศษ” กรณีนี้จึงต้องพิจารณาจากบทบัญญัติของ พ.ร.บ. ดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 มิได้บัญญัติให้ชัดเจนว่า “ศาสตราจารย์” หมายความว่ารวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ” แต่กลับปรากฏว่าได้บัญญัติถึงผู้ทรงความรู้ความสามารถระดับสูงไว้หลายตำแหน่ง เช่น มาตรา 35 บัญญัติว่า ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ต้องมีคุณวุฒิความสามารถทางสอนและผลงานวิชาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ส่วนคุณวุฒิของศาสตราจารย์พิเศษนั้น มาตรา 37 บัญญัติว่า จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นอาจารย์พิเศษในวิชาที่ผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ ดังนั้น จึงเห็นในเบื้องต้นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิที่จะได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น “ศาสตราจารย์” กับ “ศาสตราจารย์พิเศษ” ย่อมไม่เหมือนกัน

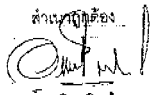
นอกจากปรากฏว่า ศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษ มีความเป็นมาต่างกันดังกล่าวข้างต้นแล้ว เมื่อย้อนดูบทเฉพาะกาลของ พ.ร.บ. จุฬาลงกรณ์ฯ มาตรา 51

ยังได้บัญญัติแยกคำว่าผู้เป็นศาสตราจารย์ กับศาสตราจารย์พิเศษ ก่อนวันที่ พ.ร.บ. นี้
ใช้บังคับ ให้ผู้ที่มีฐานะเป็นศาสตราจารย์ หรือศาสตราจารย์พิเศษ ตาม พ.ร.บ. นี้ด้วย

อนึ่ง ในการที่สภามหาวิทยาลัย ตามพ.ร.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2522 จะขอขานำคณะที่ขอทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ใดเป็นศาสตราจารย์
พิเศษตามมาตรา 37 นั้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังได้กำหนดข้อบังคับของมหาวิทยาลัย
ไว้ตามข้อบังคับฯ ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2522 ว่าด้วยการแต่งตั้งศาสตราจารย์พิเศษขึ้น โดย
เฉพาะกำหนดความหมายของ "ศาสตราจารย์พิเศษ" ตลอดจนทั้งคุณสมบัติและผลงานทาง
วิชาการของผู้ที่จะได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ซึ่งข้อบังคับนี้ใช้เฉพาะ
"ศาสตราจารย์พิเศษ" เท่านั้น

โดยสรุปจึงเห็นว่าโดยที่ความหมายของคำว่า "ศาสตราจารย์" กับ
"ศาสตราจารย์พิเศษ" มีข้อกำหนดตามกฎหมายในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกัน ฉะนั้น คำว่า
"ศาสตราจารย์พิเศษ" ของ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงมิใช่
"ศาสตราจารย์" ตาม พ.ร.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 และมาตรา 256 (3) ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ส่วนปัญหาต่อไปว่า ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน มีคุณสมบัติที่จะได้รับแต่งตั้ง
เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้น เห็นว่า เมื่อไม่ปรากฏ ณ ที่ใดว่า ศาสตราจารย์ หรือ
ศาสตราจารย์พิเศษเทียบเท่าได้ หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ากันหรือไม่ ดังนี้ จึงเห็นว่ามี
อาจวินิจฉัยเทียบได้ว่าเท่ากัน หรือไม่ต่ำกว่ากัน ตามนัย ม.256 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราช
อาณาจักรไทย

สำเนาถูกต้อง

นายอภิชาติ ศีบทอง

หัวหน้าฝ่ายงานตุลาการรัฐธรรมนูญ

(นายไคมาส อรรถนิษฐ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานวุฒิสภา : ในเอกสารที่แนกนั้นจะประกอบด้วยคำวินิจฉัยกลางของ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และคำวินิจฉัยของตุลาการรัฐธรรมนูญแต่ละท่าน โดยสรุปผลของ คำวินิจฉัยเป็น ๒ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ วินิจฉัยว่า คำว่า ศาสตราจารย์ ในมาตรา ๒๕๖ (๓) ไม่หมายความว่า รวมถึงศาสตราจารย์พิเศษ

ส่วนประเด็นที่ ๒ วินิจฉัยว่า การพิจารณาเลือก นายอุกฤษ มงคลนาวิน โดยอาศัยคุณสมบัติที่เป็นศาสตราจารย์พิเศษ จึงไม่ตรงตามเจตนารมณ์แห่งบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๓) เฉพาะกรณีดังกล่าว นั่นคือคำวินิจฉัย เชิญคุณวิชัย

นายวิชัย โสสุวรรณจินดา : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ผม วิชัย โสสุวรรณจินดา สมาชิกวุฒิสภา ท่านประธานฯ ครับ ผมอ่านคำวินิจฉัยของ ตุลาการรัฐธรรมนูญแล้วคิดว่า ยังไม่ชัดเจน เพราะว่า ในมาตรา ๒๕๖ (๓) ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยนั้นใช้คำว่า ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ แต่คำวินิจฉัยของ ตุลาการรัฐธรรมนูญใช้เพียงแค่คำว่า ศาสตราจารย์ นั่นมิได้หมายความว่ารวมถึงศาสตราจารย์ พิเศษด้วย คือคำว่า ไม่รวมถึง กับ ไม่ต่ำกว่า ต่างกัน แม้ว่า ศาสตราจารย์พิเศษนั้นจะมีที่มา ต่างจากศาสตราจารย์ ซึ่งเป็นตำแหน่งทางวิชาการโดยตรงสำหรับข้าราชการประจำก็จริง แต่ถ้าหากว่า ศาสตราจารย์พิเศษไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ตามกฎหมายแล้ว ก็จะสอดคล้องกับ บทบัญญัติ มาตรา ๒๕๖ (๓) ของรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นผมคิดว่า ประเด็นนี้ถ้าจะให้ ตุลาการรัฐธรรมนูญได้นัดวินิจฉัยให้ชัดเจน ผมไม่ทราบว่า ท่านประธานวุฒิสภาในฐานะ ตุลาการรัฐธรรมนูญ ตอนที่ได้ลงชื่อทำคำวินิจฉัยนี้ได้มีการพูดถึงในประเด็นนี้อย่างชัดเจน ในการวินิจฉัยของตุลาการรัฐธรรมนูญด้วยหรือไม่ ขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ในส่วนคำวินิจฉัยของผมนั้น ได้พูดถึงทุกประเด็น ถ้าท่านจะกรุณาอ่านก็จะพบ เชิญคุณอมรรักษ์

นายอมร จันทรมบูรณ์ : ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม อมร จันทรมบูรณ์ เอกสารนี้เพิ่งแจกมาเมื่อ ๕ นาทีที่ประชุมก็ใช้เวล ๕ นาทีที่อ่านในสาระรวม เพราะว่า สาระแยกนั้นกระผมยังไม่ได้อ่าน ในสาระรวมนั้นจะเห็นว่า ช่วงต้นได้พูดถึง ข้อเท็จจริงที่มีการยื่นฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ คือ โดย นายศรีอัมพร กับ นายปัญญาพล

ในหน้า ๒ และหน้า ๓ ก็มีการวินิจฉัยว่า คำฟ้องของโจทก์นั้น ในหน้า ๓ ตอนกลาง ถ้าท่านอ่านไปตามกระผมจะก่อสร้างไว้ในตัวในหน้า ๓ ตอนกลาง ก็จะบอกว่า คำฟ้องของโจทก์ไม่ต้องด้วยบทบัญญัติตามมาตรา ๒๘ บรรดสอง โจทก์ยื่นฟ้องไม่ได้หลังจากนั้นท่านประธานรัฐสภาหรือท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร คือ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ก็ได้เสนอเรื่องขึ้นมาใหม่ โดยกล่าวว่า องค์การประชาธิปไตยได้มาร้องขอท่านในฐานะประธานรัฐสภา และต่อมาในหน้า ๕ ก็จะเห็นว่า ในปัญหาที่ท่านประธานรัฐสภาเห็นว่า ตอนต้นบรรทัดที่ ๒ บอกว่าเป็นปัญหาที่ท่านพิจารณาเห็นว่า ท่านมีอำนาจตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ ถ้าหากท่านสมาชิกวุฒิสภาทำได้ ในการประชุมครั้งก่อนนั้น กระผมได้กล่าวว่า ท่านประธานรัฐสภานั้นขอเอกสารทางวุฒิสภา โดยอาศัยมาตรา ๒๖๕ แต่ท่านไม่ได้อ้างมาตรา ๒๖๖ ดังนั้นในกรณีหลังนี้ท่านก็ใช้อำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๖๖ ตามที่กระผมได้ให้ข้อสังเกตไว้ สิ่งที่กระผมอยากเรียนถามท่านประธานวุฒิสภาในวันนี้ก็คือ ในตอนท้ายของหน้า ๕ นั้นจะเห็นว่า คณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้ร่วมพิจารณาเรื่องที่ประธานรัฐสภาเสนอมาเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม เรคงจะจำได้ว่า การเสนอคำวินิจฉัยนี้เพิ่งเสนอมาเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ การประชุมของตุลาการรัฐธรรมนูญที่ทำหน้าที่เป็นศาลพิจารณา ๒ วัน วันแรกคือวันที่ ๒๑ มกราคม วันที่ ๒ คือวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ที่เป็นวันยื่นคำวินิจฉัยเป็นลายลักษณ์อักษร สิ่งที่กระผมอยากจะเรียนถามท่านประธานวุฒิสภาคือ ในวันที่ ๒๑ มกราคม นั้น ได้มีข่าวว่า การออกเสียงในการวินิจฉัยนั้นเป็น ๔ ต่อ ๓ มีการคัดออกเสียง ๒ ท่าน คือท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานรัฐสภาท่านหนึ่ง กับอีกท่านหนึ่งก็คือท่านประธานศาลฎีกา เพราะฉะนั้นคะแนนเสียงจึงเป็น ๔ ต่อ ๓ แต่เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ คือเมื่อวันก่อนนี้ ๒ วันที่แล้วมานี้ คำวินิจฉัยได้กลายเป็น ๕ ต่อ ๔ ที่กระผมอยากจะเรียนถามตรงนี้ก็คือน่า ในวันที่ ๒๑ มกราคม ๔ ต่อ ๓ นั้น ๒ ท่านนั้นคัดออกเสียงหรือเปล่า หรือท่านมีความเห็นอย่างไร เพราะสิ่งที่กระผมอ่านมาจากหน้าหนึ่งคือพิมพ์นั้นเห็นข้อเท็จจริง ที่ไม่มีภาระอันหนักเป็นทางการ ดังนั้นก่อนที่กระผมจะถามต่อไป ขอเรียนถามท่านประธานวุฒิสภาว่า มติวันที่ ๒๑ มกราคม ๔ ต่อ ๓ ใช่หรือไม่ ขอขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : วันที่ ๒๑ มกราคมยังไม่ได้ลงคะแนนในประเด็นที่หารือ เป็นแต่เพียงวินิจฉัยในประเด็นที่ว่า ประธานรัฐสภาที่มีอำนาจเสนอเรื่องนี้

ต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่ หลังจากนั้นมีการนัดในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ จึงมีการลงคะแนนเสียง ที่เป็นข่าวว่า ๔ ต่อ ๓ ผมงขออธิบาย ๔ ต่อ ๓ ตามข้อสงสัยเสียก่อน ในวันนั้น ได้มีการตั้งคำถามว่า คำว่า ศาสตราจารย์ ในมาตรา ๒๕๖ (๓) มีความหมายรวมถึง ศาสตราจารย์พิเศษด้วยหรือไม่ ซึ่งก่อนที่จะมีมติได้มีการทักท้วงว่า การถามเช่นนั้นจะไม่จบสิ้นกระบวนการ เพราะแม้จะได้คำตอบว่า รวมหรือไม่รวม ก็ไม่ได้แปลว่า คุณอุกฤษ ขาดคุณสมบัติหรือไม่ เพราะในรัฐธรรมนูญใช้คำว่า ตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ ก็ได้มีความพยายามที่จะให้ถามว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษเป็นตำแหน่งไม่ต่ำกว่า ศาสตราจารย์หรือไม่ หรือให้ถามว่า คุณอุกฤษ ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๕๖ (๓) หรือไม่ ประธานศาลรัฐธรรมนูญได้ชี้แจงว่า ความจริงที่ถามว่า คำว่า ศาสตราจารย์ รวมถึง ศาสตราจารย์พิเศษด้วยหรือไม่ นั้น ก็ขอให้เข้าใจกันเองก็แล้วกันว่า มีความหมาย อย่างเดียวกันกับว่าไม่ต่ำกว่าหรือไม่ ประธานศาลฎีกาก็ได้ทักท้วงว่า ถ้าถามด้วยคำพูดที่ว่า คำว่า ศาสตราจารย์ หมายความว่ารวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วยหรือไม่ ท่านก็จะโหวตไม่ได้ เพราะสิ่งที่ท่านเตรียมคำตอบมานั้น คือ ๑. ไม่รวม แต่ ๒. ไม่ต่ำกว่า เพราะฉะนั้นก็ไม่ขาด คุณสมบัติ ส่วนกรรมการอีกท่านหนึ่งก็เน้นถามว่า จะถามอย่างนั้นแน่หรือ เพราะถ้าถาม อีกอย่างหนึ่ง คำตอบอาจจะเปลี่ยนแปลงไปก็ได้ แต่ประธานตุลาการรัฐธรรมนูญก็ยืนยันว่า ถามอย่างนี้แหละ ตามที่ได้มีหนังสือมา เพราะฉะนั้นเมื่อถามอย่างนี้ การออกเสียงลงคะแนน จึงเป็นว่า ๔ เห็นว่าไม่รวม ๓ เห็นว่ารวม ๒ ท่านคือ ตัวประธานฯ และประธานศาลฎีกา ไม่ออกเสียง นั่นก็คือคำตอบในวันที่ ๔

นายอมร จันทรมุขมูล : ประเด็นเดียวกันนั้น ก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเลย ใช้นิยามครีบ เมื่อวันที่ ๑๘ ก็ยังถือว่า เป็นข้อคำถามที่ตกลงกันไว้ในวันที่ ๔

ประธานวุฒิสภา : วันที่ ๑๘ ได้มีการชี้แจงให้ชัดเจนมากขึ้นว่า ถ้าคำตอบ อย่างที่ถาม วุฒิสภาก็จะไม่รู้ว่า จะทำอะไร เพราะจะไปสมมุติเอาเองว่า ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยว่า คุณอุกฤษขาดคุณสมบัติ แล้วไปดำเนินการเลือกตั้งใหม่ คุณอุกฤษอาจจะฟ้อง วุฒิสภาก็ได้ โดยเฉพาะตัวประธานวุฒิสภา เพราะจะต้องไปคน ไปริเริ่มให้มีคณะกรรมการ สรรหา วุฒิสภาอาจจะปลอดภัย เพราะว่า วุฒิสภาไม่ต้องไปมีมติตั้งคณะกรรมการสรรหา ก็ได้พยายามเสนอว่า จะเอาอย่างไร ก็เอาให้ชัด ก็บอก ว่า ถ้าอย่างนั้นขอให้เขียนเป็นมติลงไป

ได้หรือไม่ว่า คุณถูกขูดขูดคุณสมบัติ ซึ่งที่ประชุมส่วนใหญ่ก็เห็นว่า เขียนอย่างนั้นไม่ได้ เพราะจะเกิดปัญหาว่าด้วยเรื่องคะแนนเสียงในการโหวต เพราะตามรัฐธรรมนูญอาจจะมีข้อสงสัยขึ้นมาได้ว่า การลงคะแนนเพื่อว่ามีกี่ข้อว่า โครขาดคุณสมบัติ อันจะเป็นเหตุให้เขาพ้นจากตำแหน่งนั้น บทบัญญัติที่เทียบเคียงได้ตามกฎหมายว่าด้วยวิधिพิจารณาของตุลาการรัฐธรรมนูญ ก็คือ บทบัญญัติที่ว่า การลงมติว่า สมาชิกสภาทั้งสองสภาขาดคุณสมบัติ อันจะเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งตามกฎหมายดังกล่าว กำหนดไว้ว่า จะต้องได้คะแนนเสียง ๓ ใน ๔ จึงจะพ้นจากตำแหน่ง เพราะฉะนั้นการจะลงมติว่า ขาดคุณสมบัติหรือไม่ ก็จะนำไปสู่ปัญหาอีกปัญหาหนึ่งขึ้นมา ในที่สุดจึงได้มีการสรุปตามที่ปรากฏไว้ในหน้า ๑ ว่า ไม่ตรงตามเจตนารมณ์แห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นลักษณะของการตีความรัฐธรรมนูญมากกว่าเป็นการบอกว่า ขาดคุณสมบัติหรือไม่ ยังเถียงกันสมาชิกวุฒิสภาไพศิษฐ์เป็นเลขาธิการศาลรัฐธรรมนูญอยู่ในที่ประชุมด้วย ถ้ามีข้อที่จะชี้แจงเพิ่มเติม หรือเห็นว่าที่ผมชี้แจงนี้ขาดตกบกพร่องอย่างไร จะชี้แจงเพิ่มเติม ก็กรุณาชี้แจงได้

นายไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภา กระผม นายไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล ตามที่ท่านประธานวุฒิสภาได้กล่าวต่อที่ประชุมนั้นเป็นความจริงทุกอย่าง กระผมคงจะไม่มีประเด็นที่จะเพิ่มเติม เว้นแต่ว่า กรณีที่จะมีการซักถามครับ

นายอมร จันทรมบูรณ : ท่านประธานวุฒิสภาครับ ผมต้องขอขอบคุณท่านประธานฯ ที่ได้ให้ข้อเท็จจริง และข้อเท็จจริงนี้ได้ บันทึกไว้ในรายงานการประชุมในฐานะที่เป็นเอกสารราชการ สิ่งที่ผมสงสัยก็คือว่า ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์นั้นเป็น ๔ ต่อ ๓ แต่พอวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ มันกลายมาเป็น ๕ ต่อ ๔ ครองนี้ผมยังไม่ได้ตรวจรายละเอียดในคำวินิจฉัยของแต่ละท่าน เพราะอย่างที่ผมได้เรียนแล้วว่า เพิ่งได้รับมา ๕ นาทีนี้เอง ปัญหาที่ผมจะเรียนถามท่านประธานวุฒิสภาก็คือ ถ้าประเด็นนั้นยังเป็นประเด็นเดียวกันในระหว่างวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ กับวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ คะแนนเสียงไม่น่าจะเปลี่ยนแปลงได้ เพราะว่าเมื่อมีคะแนนเสียงอย่างที่ผมได้เรียนว่า ผมยังไม่ได้ตรวจรายละเอียดในคำวินิจฉัยของแต่ละท่าน เพราะเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์มี ๓ ต่อ ๔ หรือ ๔ ต่อ ๓ สิ่งที่จะไปเขียนมาก็คือว่า ต้องเห็นคำวินิจฉัยที่อธิบายว่า ตนเองนั้นทำไมจึงออกเสียง แต่ไม่ไข่เปลี่ยนสาระของคำวินิจฉัย เพราะฉะนั้นถ้าประเด็นในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์

กับประเด็นในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ไม่เปลี่ยน คำวินิจฉัยของแต่ละท่านคงจะต้องคงเดิม เพราะคำวินิจฉัยที่มาเขียนที่หลังและมาเปลี่ยนที่หลังเป็นการรู้ผลของความผิดของข้อเท็จจริง อยู่แล้วครับ

ประธานวุฒิสภา : คุณอมรครับ เรือนข้อเท็จจริงอีกคดีหนึ่ง เพื่อความเป็นธรรมกับท่านประธานศาลฎีกา ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์นั้น ท่านประธานศาลฎีกาท่านได้ทำคำวินิจฉัยเป็นสายลักษณ์อักษรมาแล้ว ตรงตามที่ปรากฏอยู่ในเอกสารที่อยู่ในมือ และไม่ได้มีการแก้ไขอีกเลย ถึงแม้ในวันที่ ๑๘ ก็ไม่ได้แก้ไข เพียงแต่นั้นที่ท่านไม่ออกเสียงเพราะท่านได้ยืนยันว่า ประเด็นที่ถามไม่ตรงกับที่ท่านได้เขียนไว้ เพราะฉะนั้นท่านไม่รู้อะไร ออกเสียงอย่างไร ท่านก็ไม่ออกเสียง แต่เมื่อได้พูดกันว่า ไม่ว่าจะออกเสียงหรือไม่ออกเสียง ตามรัฐธรรมนูญ ตุลาการรัฐธรรมนูญทุกคนจะต้องมีคำวินิจฉัยของตนเป็นอิสระ เพราะฉะนั้น การนับจำนวนเสียง ถ้ายืนยันว่า ๓ ต่อ ๔ อย่างในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์แล้ว เมื่อคำวินิจฉัยออกมาเป็นสายลักษณ์อักษรเสียงจะไม่นับไปตามนั้น เพราะฉะนั้นในวันที่ ๑๘ จึงได้มีการแถลงใหม่ ให้ถูกต้องตรงตามคะแนนเสียงที่เป็นไปตามคำวินิจฉัยของแต่ละคน คะแนนเสียงจึงเปลี่ยนไป

นายอมร จันทรสุมบูรณ์ : ขณะนั้นท่านประธานตุลาการรัฐธรรมนูญหรือประธานสภาผู้แทนฯ หรือประธานรัฐสภา ท่านงดออกเสียงหรือเปล่าครับ

ประธานวุฒิสภา : ในวันที่ ๔ ท่านไม่ได้ออกเสียง แต่หลังจากลงคะแนนแล้วท่านก็ชี้แจงว่า ท่านเองท่านก็เห็นไปในทางฝ่ายที่มี ๔ เสียง แล้วท่านก็ทำคำวินิจฉัยของท่านมา ซึ่งก็ปรากฏ แต่คำวินิจฉัยของท่านมาทำในวันที่ ๑๘ ซึ่งก็ไม่ใช่เฉพาะท่านคนเดียว หลายท่านก็ทำในวันที่ ๑๘ เหมือนกันรวมทั้งตัวผมด้วย

นายอมร จันทรสุมบูรณ์ : อย่างที่ผมเรียกว่า ท่านทิ้งคอกออกเสียงจะสามารถเขียนคำวินิจฉัยหลังจากที่ฟังความเห็นคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้ความเห็นแล้วหรือไม่ เพราะครั้งนี้ผู้ที่มาเขียนที่หลังอาจจะเปลี่ยนความเห็นของตนเองได้ ดังนั้นที่ผมเรียนถามข้อเท็จจริงนี้ก็เพื่อประโยชน์แนวทางการปฏิบัติและในกรณีเฉพาะนี้ เพราะถ้าหากว่าวันหนึ่งไม่ให้คะแนนเสียงและงดออกเสียง และเมื่อฟังหลาย ๆ ท่านแล้วมาเขียนคำวินิจฉัย

ที่หลัง ตรงนี้ละครับที่เป็นประเด็นในทางวิชาการ ที่ผมเขียนตามท่านก็คือ เพื่อที่จะถามตรงนี้ได้
ไว้เป็นหลักฐานของทางราชการเท่านั้น ขอบขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : เชิญคุณวิชัยมีอะไรครับ

นายวิชัย โฉมสุวรรณจินดา : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ผม
วิชัย โฉมสุวรรณจินดา สมาชิกวุฒิสภา ท่านประธานฯ ครับ เพื่อให้ประเด็นในเรื่องนี้เป็นเรื่อง
ที่ชัดเจน ผมขออนุญาตกราบเรียนปรึกษาท่านประธานวุฒิสภาว่า จะขอให้ทางวุฒิสภาได้มี
มติเสนอให้ตุลาการรัฐธรรมนูญ ได้ตีความอีกครั้งหนึ่งว่า คำว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษ
นั้นไม่ต่ำกว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์หรือไม่ เพื่อที่จะได้ให้ชัดเจน และเป็นไปตาม
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และอาจจะทำให้ท่านประธานวุฒิสภาไม่ต้องมีปัญหาลำบากใจ
ว่า จะต้องมีการตั้งกรรมการสรรหาเพื่อเลือกตั้งหรือไม่ ผมคิดว่าวุฒิสภาน่าจะต้อง
แสดงความเป็นปึกแผ่นขอโดยกรให้ตุลาการรัฐธรรมนูญ ได้ตีความให้สอดคล้องตรงกัน
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ขอกราบเรียนปรึกษาท่านประธานฯ ครับ

ประธานวุฒิสภา : เดิมก็จะเป็นปัญหาอย่างนั้น แต่ได้มีการพูดคุยกันก่อน
การประชุมของตุลาการรัฐธรรมนูญ เพราะปัญหาอยู่ที่คนคนเดียวคุณโอกาส อรุณรัตน์ ซึ่งเคย
ได้พูดไว้ว่า ถ้าตั้งตำแหน่งอีกอย่างหนึ่ง คำตอบอาจจะเปลี่ยนมาลงไปในที่สุดก็ได้มีการ
ถามว่า แล้วคำตอบของท่านจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ท่านก็ได้เขียนลงไปไปในคำวินิจฉัย
ของท่าน ซึ่งจะไม่เป็นปัญหาอีกแล้ว เพราะของท่านถือว่า เมื่อไม่มีกรณีจะเทียบกันได้ก็เลย
ไม่เทียบ คำตอบท่านเป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นถึงส่งไปใหม่ก็จะเป็นคะแนน ๕ ต่อ ๔
อย่างเดิม เชิญคุณอมรครับ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ : ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ ผม ออมร
จันทรสมบูรณ์ เนื่องจากคุณวิชัยได้เสนอประเด็นขึ้นมา ซึ่งผมก็ยังไม่แน่ใจว่า สมาชิกวุฒิสภา
ท่านจะเห็นอย่างไร ตามข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ซึ่งผมเองก็ไม่แน่ใจว่า จะไรถูกหรือผิด
ตามข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ที่ปรากฏว่า ได้ชี้แจงว่า ได้มีการพูดว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นั้น ได้ชี้ไปแล้วว่า ปัญหาจากที่คุณวิชัยเสนออันนี้เป็นปัญหาการฟ้องซ้ำ ผมก็ไม่แน่ใจว่า
ข้อความจริง ๆ ในหนังสือพิมพ์เทียบอย่างไร แต่บอกว่าเป็นการฟ้องซ้ำ เพราะฉะนั้นไม่รู้ว่า
ที่จะวินิจฉัย ที่ผมอยากจะเรียนก็คือการวินิจฉัยครั้งนี้ไม่ควรจะเป็นคำวินิจฉัยของตุลาการ

รัฐธรรมนูญ และไม่น่าจะมีข่าวออกมาเช่นนั้น เพราะประเด็นนี้ถ้าหากเป็นเรื่องที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ว่า มีกลุ่มประชาชนไปร้องเรียน ขอให้นำเรื่องนี้เสนอกลับอีกครั้งหนึ่ง ผมก็ยังไม่เห็นว่า หนังสือร้องเรียนนั้น ร้องเรียนต่อใคร ถ้าร้องเรียนต่อประธานรัฐสภา คือ พลเอก วันมูหะมัดนอร์ มะทา ตรงนี้ตัวท่านในฐานะประธานรัฐสภาจะต้องวินิจฉัยเสียก่อนว่า จะส่งคำร้องเรียนไปยังศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งผมไม่ทราบว่า หนังสือนี้เป็นหนังสือที่จำหน่ายถึงใคร ถ้าเป็นเรื่องการยื่นตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญก็จะต้องวินิจฉัย ถ้าเป็นการยื่นต่อประธานรัฐสภา ประธานรัฐสภาก็จะต้องวินิจฉัยข่าวที่ออกมาว่า ตุลาการรัฐธรรมนูญไม่ว่าจะคนใดคนหนึ่งก็ตาม ที่มาให้สัมภาษณ์ ถ้าเป็นอย่างนั้นผมไม่แน่ใจ ข่าวนี้ไม่ควรจะออก เพราะว่า เรื่องยังไม่ถึงศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้นช่วยกรุณาให้ข้อเท็จจริงว่า หนังสือที่ว่ามีการร้องเรียนจริง ๆ นั้นร้องเรียนต่อประธานรัฐสภา หรือต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : เชิญอาจารย์ไพศาล

นายไพศาล กุศลขันธ์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผมไพศาล กุศลขันธ์ สมาชิกวุฒิสภา การพิจารณาในขณะนี้กระผมคิดว่าท่านประธานฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ได้มีคำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญออกมาเพื่อได้รับทราบ กระผมคิดว่า ถ้าหากจะให้มีการวิเคราะห์คำปริกษณ์ฉบับนี้ก็ควรจะอยู่ในอีกวาระหนึ่ง กระผมคิดว่า น่าจะเป็นเรื่องการรับทราบเท่านั้น อย่างไรก็ตามที่ตีท่านประธานฯ ได้กรุณาให้โอกาสแก่ ๒ - ๓ ท่านได้อภิปราย กระผมขอถือโอกาสนี้ด้วย ในหน้าที่ ๘ ที่ได้พูดกันเมื่อสักครู่นี้ ในประเด็นที่ ๒ ว่าทั้งวิธีการให้ข่าวก่อนที่ควรจะให้ข่าวนั้น ก่อให้เกิดปัญหาอย่างมากในการปฏิบัติราชการแผ่นดิน กระผมคิดว่า อาจจะมีการเรียนท่านประธานฯ สักนิดหนึ่งว่า ไม่ว่าจะเห็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือตุลาการใด ๆ ก็ตามแต่ ถ้าหากเรื่องยังไม่เป็นทางการจริง ๆ แล้ว ยังไม่ควรให้ข่าว แต่การให้ข่าวนั้นก่อให้เกิดปัญหาในบ้านเมืองอย่างมากมายมหาศาล ดังที่เป็นปรากฏการณ์อยู่ในขณะนี้ อย่างไรก็ตาม ในเมื่อเอกสารฉบับนี้มาสู่ที่ประชุมเช่นนี้แล้ว กระผมขอเรียนถามว่า คำที่ว่า คำวินิจฉัยในประเด็นที่ ๒ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๑) เฉพาะกรณีดังกล่าวมีความหมายว่าอย่างไร เฉพาะกรณีดังกล่าวหมายความว่าอย่างไรหรือไม่ครับว่า

ถ้าหากว่า มีกรณีอื่นเข้าไปสู่การวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแล้ว คำวินิจฉัยฉบับนี้ก็จะจะไม่ทันตั้งนั้นก็ได้อีก เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่า ด้อยคำที่เขียนว่า เฉพาะกรณีดังกล่าวนี้ น่าจะมีความหมาย และความหมายควรจะแปลเป็นประการใด ขอพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ผมเข้าใจว่า คุณไพศิษฐ์ อาจจะชี้แจงได้ดี เชิญคุณไพศิษฐ์ ครับ

นายไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผมไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล สำหรับประเด็นที่ท่านศาสตราจารย์ดอกเตอร์อมร ได้กล่าวถึง กรณีนี้ก็เป็นเรื่องที่หนังสือพิมพ์ได้สัมภาษณ์กระผม กระผมก็ได้เรียนว่า ในที่ประชุมไม่ได้มีระเบียนวาระที่จะพิจารณา เป็นกรณีที่กลุ่ม จะว่ากันไปกลุ่มสาวกก็ได้ เสนอความเห็นคล้าย ๆ ว่า แม้ความเห็นเดิมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ท่านประธานฯ ได้พิจารณาทบทวน ซึ่งเรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่ท่านประธานฯ ได้ชี้แจงตั้งแต่ต้นแล้วว่า ความเห็นเดิมมี ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ศาสตราจารย์ รวมถึงศาสตราจารย์พิเศษด้วย อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ไม่รวม เมื่อความเห็นเป็น ๒ ฝ่ายอย่างนี้การที่จะหยิบยกมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งในประเด็นเดียวกันก็เป็นเรื่องของ การฟ้องซ้ำ ซึ่งเรื่องนี้ไม่ได้พูดในที่ประชุม เพียงแต่ที่ประชุมเห็นว่า ไม่ควรพิจารณาอีก และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญก็น่าจะสมควรจะตามหน้าที่แล้ว เพราะจะมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญใหม่ในไม่ช้านี้ สำหรับประเด็นของท่านอาจารย์ไพศาลนั้น ในตัวร่างที่เขียนไว้ อย่างนั้นก็หมายความว่า ถ้าจะใช้เฉพาะศาสตราจารย์พิเศษ กรณีของศาสตราจารย์ดอกเตอร์ อุกฤษ มงคลนาวิน กรณีนี้ก็ถือว่า ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ แต่ถ้าเป็นพวกคุณวุฒิต่างอื่น ก็สามารถที่จะเข้าอยู่ในคุณสมบัติของอื่น ได้ตาม มาตรา ๒๕๖ วรรคสาม ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งคำว่า ใช้เฉพาะกรณีนี้หมายถึงเฉพาะกรณีการใช้ศาสตราจารย์พิเศษเท่านั้น

ประธานวุฒิสภา : คุณอมรคิดใจใหม่ครับ เชิญครับ

นายอมร อันทรรสมบุญ : เราคงไม่ได้คิดใจ คือผมจะเรียนปรึกษาท่านประธานฯ เนื่องจากคุณวิชัยเสนอผู้คดีไว้ ผู้คดีตรงนี้กระผมก็นำเวลาเรื่อง ๓๐ วันว่า ตรงนี้ขาดหรือไม่ขาด เพราะคำวินิจฉัยในคอนทีย์หน้า ๘ ตามที่กลุ่มวิชัยบอกไว้ว่า มันไม่ตรงว่า ขาด หรือไม่ขาด ก็ปัญหาว่า ถ้ามันไม่ตรง ๓๐ วันที่เราจะต้องทำนี้ มันเริ่มต้นเมื่อไร ผมก็ไม่อยากจะทำวินิจฉัย ก็อยากที่จะถามความเห็นท่านประธานวุฒิสภาว่า เมื่อประเด็น

ที่คุณวิชัยยกมานี้ สารของคำวินิจฉัยครั้งนี้ มันขาดหรือไม่ขาดท่านจะนับเวลาอย่างไร ชอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ผมนับเวลาตั้งแต่วันนี้ครับ ได้รับแจ้งวันนี้ผมก็นับวันนี้ หนทางแก้ปัญหากงจะออกไปแก้ปัญหานั้นทางปฏิบัติ คงจะต้องร่วมกันรับผิดชอบระหว่าง วุฒิสภากับคณะกรรมการสรรหา ซึ่งก็ยังไม่รู้จะรับผิดชอบอย่างไร อาจจะต้องไปหารือให้คุณถูกกฎหมายออกเสียก็ได้ เพื่อจะได้หมดปัญหากันไป ก็เอาแต่เพียงเท่านั้น เพราะคนที่เขานักกฎหมายอ่านแล้วก็จะลำบากใจตามสมควร แต่ถ้าเขานักสังคมอ่านแล้วอาจจะไม่มี ความลำบากใจ เพราะมันกลายเป็นเรื่องความชอบหรือความไม่ชอบมากกว่า

(ที่ประชุมรับทราบ)

ประธานวุฒิสภา : ต่อไประเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ กระตุ้นถาม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องที่เสนอใหม่

ญัตติ เรื่องขอเสนอญัตติ เรื่องขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษา
วิเคราะห์อำนาจของวุฒิสภาในการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของศาล
รัฐธรรมนูญ ที่ ๑/๒๕๕๑ นายอมร จันทรมบูรณ์ เป็นผู้เสนอ

(สำเนา)

เลขที่รับ ๔/๒๕๕๑ วันที่ ๑๒ ก.พ. ๕๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอเสนอญัตติเรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาวิเคราะห์อำนาจของวุฒิสภา
ในการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑/๒๕๕๑

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

โดยที่ในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๑ ในวาระการประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องการถวายคำแนะนำเพื่อทรงแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกตามมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง (๑) จำนวน ๑ ท่านอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ (ตุลาการรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ) ที่ ๑/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๑ ซึ่งในคราวประชุมครั้งนั้น สมาชิกวุฒิสภาหลายท่านยังมีความเห็นแตกต่างกันในสาระของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑/๒๕๕๑ ว่า ในการถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง (๑) นั้น วุฒิสภาจะแต่งตั้งกรรมการวิสามัญเพื่อรายงานให้วุฒิสภาทราบตามมาตรา ๑๘๘ ได้ หรือไม่เพียงใด

โดยข้าพเจ้าจะขอทบทวนสรุปความเป็นมาของเรื่องไว้ดังต่อไปนี้ ในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ วุฒิสภาได้มีมติแต่งตั้งและมอบหมายตามมาตรา ๑๘๘ ให้คณะกรรมการวิสามัญศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลซึ่งเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา ที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกเพื่อเป็นตุลาการ

รัฐธรรมนูญจำนวน ๕ คน และให้รายงานให้วุฒิสภาทราบ ซึ่งหลังจากนั้นวุฒิสภาได้ ลงมติ ตามมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ไม่ถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งผู้พิพากษา ศาลฎีกา ๑ ท่าน ในจำนวน ๕ ท่านที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้เลือกมา และความปรากฏ ต่อมาว่า หลังจากนั้นที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีความเห็นว่ วุฒิสภาไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญ ที่จะพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ลงมติเห็นชอบผู้พิพากษาศาลฎีกาที่ที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกาได้พิจารณาเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ ดังนั้น ศาลฎีกาซึ่งได้ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาความขัดแย้งนี้

ต่อมา ตุลาการรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ที่ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๒๐ ได้มี คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๑ ลงชื่อโดยตุลาการรัฐธรรมนูญที่เป็น องค์คณะรวม ๕ ท่านในจำนวนทั้งหมด ๑๐ ท่าน วินิจฉัยปัญหาขัดแย้งดังกล่าวข้างต้น โดยมี ข้อความในส่วนที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาขอให้วินิจฉัย ว่า "คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยเสียงข้างมากวินิจฉัยว่า วุฒิสภาไม่มีอำนาจที่จะพิจารณา ให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบแก่บุคคลที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกเป็น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕ (๑)" ดังคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญทั้งฉบับได้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๒ ก วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๑ พร้อมกับคำวินิจฉัยของตุลาการรัฐธรรมนูญแต่ละท่านที่เป็นองค์คณะอีกจำนวน ๘ ฉบับ

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ สมาชิกวุฒิสภาแย้งมีความเห็น ไม่สอดคล้องกัน ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ข้าพเจ้าเห็นว่า เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๖๗ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ซึ่งบัญญัติว่า

"ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์คณะทุกคน จะต้องทำคำวินิจฉัย ในส่วนของคุณ พร้อมแสดงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ
คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยของตุลาการรัฐธรรมนูญ
ทุกคนให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ความเห็นมา หรือกล่าวหา สุจริตเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยใน

ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่
ยกขึ้นอ้างอิง”

จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๖๗ ดังกล่าว ได้กำหนดให้คำวินิจฉัยของ
ศาลากลางศาลรัฐธรรมนูญเข้าไปโดยเปิดเผยมีการพิมพ์ประกาศในราชกิจจานุเบกษา พร้อมทั้งยัง
บัญญัติกำหนดเงื่อนไขอันเป็นมาตรฐานของการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ให้ต้องแสดง
“เหตุผล” ของการวินิจฉัยภายในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายด้วย ฉะนั้น บทบัญญัตินี้จึงได้
เปิดโอกาสให้สังคมไทยได้ตรวจสอบและท้าทายเข้าเกี่ยวกับ “เหตุผล” ของศาลรัฐธรรมนูญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า เนื่องจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑/๒๕๕๑ นี้
เป็นคำวินิจฉัยฎีกาครั้งแรกที่เริ่มต้นการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญ
ฉบับปัจจุบัน ซึ่งถือกันว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับการปฏิรูปการเมือง และคำวินิจฉัยของศาล
รัฐธรรมนูญนี้ นอกจากจะเป็นการวินิจฉัยในปัญหากฎหมายสำคัญที่เป็นการขัดแย้งระหว่าง
๒ สถาบันตามรัฐธรรมนูญ คือ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ก็ยังเป็นปัญหาที่ประชาชนและ
สื่อมวลชนสนใจอย่างมาก ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่วุฒิสภาสมควรจะติดตามศึกษาวิเคราะห์
ต่อไป

การศึกษานี้วิเคราะห์ในกรณีนี้ มิใช่จะมีความสำคัญแต่เฉพาะสำหรับศาล
รัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่ยังมีประโยชน์และใช้เป็นแนวทางในการศึกษาคำวินิจฉัยหรือ
คำพิพากษาขององค์กรอิสระต่าง ๆ ที่รัฐธรรมนูญปัจจุบันได้จัดตั้งขึ้นหลายองค์กร เช่น
ศาลปกครอง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือแม้แต่ศาล
ยุติธรรมเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษานี้วิเคราะห์ในเรื่องที่มีความสำคัญเช่นนี้ จะทำให้
สังคมไทยกล้าแล้วและเข้าใจถึงความสำคัญของ “การให้เหตุผล” ของตุลาการหรือผู้พิพากษา
ที่ทำหน้าที่วินิจฉัยคดีหรือข้อพิพาทโดยใช้ดุลพินิจของตนเอง ในนามของศาลหรือองค์กร
อิสระอีกด้วย

ด้วยเหตุผลโดยประการที่ได้กราบเรียนมาดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้าจึงขอเสนอ
ญัตติตามข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา www.senate.go.th หรือ www.senate.go.th เพื่อให้วุฒิสภาตั้งคณะ
กรรมาธิการวิสามัญ ดังต่อไปนี้

๑. ขอให้แต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญที่คณะหนึ่ง ชื่อว่า “คณะกรรมการวิสามัญศึกษาวิเคราะห์อำนาจของวุฒิสภาในการแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑/๒๕๕๑” โดยมีจำนวนกรรมการไม่เกิน ๑๐ คน

๒. ให้คณะกรรมการมีหน้าที่จัดทำ “เอกสารวิจัย” ที่มีมาตรฐานในระดับชาติ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะผู้วิจัยขึ้นคณะหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยนักกฎหมายมหาชนในระดับผู้เชี่ยวชาญ ที่เป็นกลางและมีภูมิลำเนาเป็นอิสระ มีจำนวนไม่เกิน ๖ คน และให้มีหัวหน้าคณะผู้วิจัยคนหนึ่งเป็นประธานคณะผู้วิจัย

๓. ผู้วิจัยต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่มีตำแหน่งหน้าที่หรือมีความเกี่ยวข้องอันอาจทำให้เสียความเป็นกลางและความเป็นอิสระในเรื่องที่ทำการวิจัย

๔. คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตามการทำงานของคณะวิจัย แต่ห้ามมิให้แทรกแซงหรือใช้อิทธิพลใดๆ ที่จะทำให้อายุคดีผิดไปจากความเห็นโดยอิสระของคณะผู้วิจัย

๕. ในการเสนอผลของคณะวิจัย ให้คณะกรรมการวิสามัญให้ข้อคิดเห็นประกอบการพิจารณาของวุฒิสภาด้วย ทั้งนี้ โดยมีกำหนดระยะเวลาในการทำหน้าที่ดังกล่าวให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๑๕๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติมอบหมายเป็นต้นไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ)

อมร จันทรสุมบุญ

ผู้เสนอ

(นายอมร จันทรสุมบุญ)

LIRT

ผู้รับรอง (บัญชี เรื่อง ขอบเขตหน้าที่เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาวิเคราะห์
อำนาจของวุฒิสภาในการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของศาล
รัฐธรรมนูญ ที่ ๑/๒๕๕๑)

๑. นายวิชัย โสสุวรรณจินดา	๒. คุณหญิงนิรมล สุริยศักดิ์
๓. นายเกษม สุวรรณกุล	๔. นายวิมล เครืองาม
๕. นายถักขารม จุฬารัตน	๖. นายพิเชิด อริยะศิริ
๗. พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์	๘. นสพ.ไพศาล กุญชรยำงาย
๘. นายวิจิตร ศรีสะอ้าน	๙. พลเรือเอก เกาะเหล็ก เจริญรุทท์
๑๐. คุณหญิงนันทกาน สุประภาคนันทน์	๑๑. นายเพชร ชูธรรมดำรง
๑๑. นายศิริ เกตุสัมพันธ์	๑๒. ร้อยตรี สมนึก เกิดเกษม
๑๓. นายชัยเขต สุนทรพิพิธ	๑๓. นางดาวศรีสว่าง พึ่งวงศ์แพทย์
๑๔. นายคำวีย์ วงศ์อารยะ	๑๔. พลเอก สิทธิ จีรโรจน์
๑๕. นายวัฒนา รัตนาจิตร	๑๕. นายธนนิติ เศรษฐบุตร
๑๖. พลเอก ปานเทพ ภูวนารถนุรักษ์	๑๖. นายลิขิต เขษมเกียรติศักดิ์
๑๗. นายสุกัญญา พลศรีภักดิ์	๑๗. นางกรรองแก้ว อิศวจิน

ประธานวุฒิสภา : เชิญคุณอมรครับ

นายอมร จันทรสุมบูรณ์ : ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม อมร จันทรสุมบูรณ์ กระผมต้องขอขอบพระคุณท่านสมาชิกวุฒิสภาที่กรุณาให้ชื่อสนับสนุนญัตตินี้ ในส่วนตัวของกระผมมันถือว่าเป็นญัตติที่สำคัญเป็นญัตติที่จะทำให้สังคมไทยได้วิเคราะห์เหตุ วิเคราะห์ผลของคำวินิจฉัย กระผมจะขอทราบเรียนอ่านญัตติจากหนังสือที่กระผมได้ทำถึง ท่านประธานวุฒิสภา กระผมอยากจะขออนุญาตท่านประธานวุฒิสภา อ่านตัวญัตติตอนท้าย ก่อน เพื่อที่จะให้เห็นว่า ญัตติที่กระผมเสนอนั้นมีสาระอย่างไร หลังจากนั้นแล้วกระผมจึงจะมาอ่านตอนต้น เพื่อที่จะดูเหตุผลว่า เหตุผลที่กล่าวไว้ตอนต้นนั้นตรงกับสาระที่อยู่ตอนท้าย หรือไม่ จริงอยู่การที่กระผมอ่านสลับกัน สำหรับในที่ประชุมวุฒิสภานั้นอาจจะไม่จำเป็น เพราะทุกท่านเมื่อถกการอยู่ในมือ แต่สำหรับผู้ฟังการถ่ายทอด ท.วิ. หรือวิทยุ นั้นจะมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะได้รู้สาระของญัตติในรายละเอียดก่อน ดังนั้นกระผมอยากจะเรียนว่า ในหน้า ๓ กระผมได้ขอเสนอญัตติตามข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๓๔ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาตั้งกรรมาธิการวิสามัญ โดยมีสาระ ๕ ข้อ เป็นวิธีดำเนินการ เป็นต้นเป็นตอนจนกระทั่งจบ

ข้อ ๑ ขอให้แต่งตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญชั้นคณะหนึ่ง ชื่อว่า “คณะกรรมาธิการวิสามัญที่ศึกษาวิเคราะห์อำนาจของวุฒิสภาในการแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑/๒๕๕๑” โดยมีจำนวนกรรมาธิการไม่เกิน ๑๐ คน

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมาธิการมีหน้าที่จัดให้มีกรรมา “เอกสารวิจัย” ที่มีมาตรฐานในระดับชาติ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะผู้วิจัยชั้นคณะหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย นักกฎหมายมหาชนในระดับผู้เชี่ยวชาญ ที่เป็นกลางและมีความเห็นที่แต่ละคนมีจำนวนไม่เกิน ๖ คน และให้มีหัวหน้าคณะผู้วิจัยคนหนึ่งเป็นประธานคณะผู้วิจัย

ข้อ ๓ ผู้วิจัยต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการ การเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่มีตำแหน่งหน้าที่หรือมีความเกี่ยวข้องกับอาจ ทำให้เสียความเป็นกลางและความเป็นอิสระในเรื่องที่ตนจะวิจัย

ข้อ ๔ คณะกรรมาธิการมีหน้าที่ติดตามการดำเนินงานของคณะวิจัย แต่ห้ามมิให้แทรกแซงหรือใช้อิทธิพลใด ๆ ที่จะทำให้ข้อยุตินั้นผิดไปจากความเห็นโดยอิสระของคณะผู้วิจัยและ

ข้อ ๕ ในการเสนอผลงานของคณะวิจัย ให้คณะกรรมาธิการวิสามัญให้ข้อคิดเห็นประกอบการศึกษาของวุฒิสภาด้วย ทั้งนี้ โดยมีกำหนดเวลาในการทำหน้าที่ดังกล่าว ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด ๑๕๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติมอบหมายเป็นต้นไป

ดังนั้นสาระจะเห็นว่า คณะกรรมาธิการวิสามัญนั้นจะไปตั้งคณะผู้วิจัยที่มีความเป็นอิสระ และมติของวุฒิสภานี้จะให้หลักประกันในความเป็นอิสระของคณะผู้วิจัยไว้ด้วย มีก็อิสระที่อยู่ในมติจะเป็นผู้ตีค่าของกรรม สำหรับเหตุผลนั้นกรรมจะย้อนมาคอนตันเพื่อที่จะดูว่า เหตุผลนั้นทำไมกรรมจึงเสนอยุติในลักษณะที่ให้กรรมาธิการวิสามัญเป็นอิสระ ในหน้าแรกนั้นกรรมได้กล่าวแล้วว่า ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ซึ่งเป็นวันประชุมหลังจากที่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๕๑ แล้ว ในการประชุมครั้งนั้นกรรมถือว่า ท่านสมาชิกวุฒิสภาอาจจำได้ว่ามีความเห็นที่แตกต่างกันว่า ในความหมายของคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๑ นั้นวุฒิสภาจะตั้งกรรมาธิการเพื่อรายงานให้วุฒิสภาทราบตามมาตรา ๑๕๕ ได้ หรือไม่ ซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเห็นความเห็นต่างกันอยู่ และขณะนั้นก็ยังต่างกันอยู่นั่นเอง ในสาระต่อมานั้นกรรมก็ได้เรียบเรียงความเป็นมาว่า ปัญหาเ็นมาได้อย่างไร กรรมก็ย้อนไปว่า ความเห็นมาของเรื่องนั้นย้อนไปถึงการประชุมวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ วุฒิสภาได้แต่งตั้งและมอบหมายให้คณะกรรมาธิการวิสามัญคณะหนึ่ง เพื่อที่จะศึกษารายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ศาลฎีกาเสนอขึ้นมาเป็นตุลาการรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๕๕ ซัดเงิน ถ้าหากท่านอยู่ในที่ประชุมในวันท่านจะเห็นว่า ได้มีมติแต่งตั้งตามมาตรา ๑๕๕ แต่ประเด็นตามมาตรา ๑๕๕ นั้น เมื่อส่งไปยังที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแล้ว ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก็เห็นว่า วุฒิสภาไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญที่จะให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในตัวผู้พิพากษาศาลฎีกาที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้พิจารณาเลือก ดังนั้นประเด็นในรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๕๕ นี้คงจะไป ไม่ได้มีระบุไว้ในคำวินิจฉัยดังกล่าว และศาลฎีกาก็ได้ส่งความเห็นของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกานั้นมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาปัญหาข้อขัดแย้ง ซึ่งศาลฎีกาได้กล่าวว่าเป็นปัญหาข้อขัดแย้ง ไม่ใช่สม

อ้างถึง แต่ว่าเป็นความเห็นที่ปรากฏอยู่ในความเห็นของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ดังนั้นเมื่อ
 สาระเป็นไปตามที่กล่าวนี้ ทำให้ความหมายนั้นไม่ชัดเจน ดังนั้นในหน้า ๒ กระผมจึงได้นำ
 ตัวบทของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๖๗ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ มาเรียงไว้ให้
 ท่านสมาชิกวุฒิสภาได้ดูว่า วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ ของมาตรา ๒๖๗ นั้นกำหนดไว้ว่า
 ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่อยู่ในองค์คณะทุกคน จะต้องทำคำวินิจฉัยในส่วนของตน พร้อมแถลง
 ด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ วรรคสามบอกว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและ
 คำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วรรคสาม
 กำหนดว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความเป็นมา หรือ
 คำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในกรณีวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริง
 และข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอ้างถึง นี่คือตัวบท
 ตัวบทนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ต้องการให้คำวินิจฉัยนั้นเป็นไปโดย
 เต็มยศ มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา พร้อมทั้งยังได้กำหนดเงื่อนไขอันเป็นมาตรฐานการทำ
 คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ต้องแสดงเหตุผลทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายบทบัญญัติ
 ของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จึงเปิดโอกาสให้สังคมไทยได้ตรวจสอบ และทำความเข้าใจกับ
 เหตุผลของศาลรัฐธรรมนูญ ตรงนี้แหละครับ เมื่อเรามีรัฐธรรมนูญใหม่ และเรามีคำวินิจฉัย
 ของศาลรัฐธรรมนูญฉบับแรกภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญใหม่ เมื่อเป็นปัญหาที่ยังไม่แน่ชัด
 ในความเห็นแตกต่างระหว่างสมาชิกวุฒิสภา ดังนั้นกระผมจึงได้เสนอว่า วุฒิสภาสมควรจะ
 ตัดดมศึกษาวิเคราะห์หาคำวินิจฉัยนี้ต่อไป ในหน้า ๓ กระผมได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาวิเคราะห์
 ในกรณีนี้ มิใช่จะมีความสำคัญเฉพาะสำหรับศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่ยังมีประโยชน์
 และใช้กันแนวทางในการศึกษาคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาขององค์กรอิสระต่าง ๆ ที่
 รัฐธรรมนูญปัจจุบันได้จัดตั้งขึ้นหลายองค์กรเช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการตรวจเงิน
 แผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือแม้แต่ศาลยุติธรรมเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษา
 วิเคราะห์ในเรื่องที่มีความสำคัญเช่นนี้จะทำให้สังคมไทยตื่นตัวและเข้าใจถึงความสำคัญของ
 การให้เหตุผลของตุลาการหรือผู้พิพากษา ที่ทำหน้าที่วินิจฉัยคดีหรือข้อพิพาทโดยใช้ดุลพินิจ
 ของตนเอง ในนามของศาลหรือองค์กรอิสระอีกด้วย ดังนั้น กระผมจึงได้ขอเสนอผู้คิดพิศ

ให้มีการศึกษาวิเคราะห์สาระและเหตุผลที่ปรากฏอยู่ในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ
ของคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : เชิญครับ

นายโกวิท สุรัสวดี : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม
โกวิท สุรัสวดี สมาชิกวุฒิสภา ตามที่ผู้ยื่นอุทธรณ์ได้เสนออุทธรณ์ที่จะให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อ
ที่จะศึกษาวิเคราะห์อำนาจของสมาชิกวุฒิสภา ในการแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญ โดยให้ตั้ง
เพื่อที่จะให้พิจารณาคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑/๒๕๕๑ กระผมอยากจะ
กราบเรียนต่อท่านประธานฯ ว่า คำวินิจฉัยดังกล่าวโดยสาระนั้น เราได้ทราบกันอยู่โดยทั่วไป
แล้ว ความจริงคำวินิจฉัยได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๕ ตอนที่ ๒ ก ลงวันที่
๘ มกราคม ๒๕๕๑ โดยสาระสำคัญว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า วุฒิสภาไม่มี
อำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบ หรือไม่ให้ความเห็นชอบที่ที่ประชุมใหญ่สภาผู้
ได้พิจารณาแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๕๕ (๑) ความชัดเจนของ
คำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น จะมีมาตราที่เกี่ยวข้องในรัฐธรรมนูญที่ระบุไว้ชัด
ในมาตรา ๒๖๘ ความว่าคำวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญถือเป็นเด็ดขาด และให้
ผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่น ๆ ของรัฐ ความชัดเจนตรงนี้จะครับ
เป็นความชัดเจนที่ระบุถึงอำนาจของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีอยู่ ในการที่จะชี้ในเรื่อง
รัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น ๆ ที่ไปเกี่ยวข้องกับองค์กรทุกองค์กร ที่ผู้เสนออุทธรณ์ได้เสนอ
นั้น ได้ให้ความเห็นว่า การที่จะให้มีคณะกรรมการที่จะตั้งขึ้นมาตามมาตรา ๑๘๘ แล้ว
คณะกรรมการคณะนี้ไปตั้งคณะนักวิจัยที่เป็นกลาง ชุดง่าย ๆ ก็คือ หากคนที่เป็กลาง
คณะนี้ไม่ทราบฯ สมาชิกวุฒิสภาเป็นกลางหรือไม่ และมีความรู้ความหมายเรื่องเพียงพอ
หรือไม่ที่จะทำหน้าที่ตามมาตรา ๑๘๘ เขาละ เสนอที่เป็นกลาง แล้วชี้ให้คนที่เป็กลางนี้
ไปศึกษาวิจัย ๑๘๐ วัน แล้วเอามาให้คณะกรรมการจัดการตั้งข้อสังเกต แล้วเสนอที่ประชุม
วุฒิสภาพิจารณาต่อไป กระผมขอกราบเรียนท่านประธานฯ ว่า ในการเสนอให้ที่ประชุม
วุฒิสภาแห่งนี้พิจารณาให้ความเห็นชอบโดยให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อไปตั้งคณะผู้วิจัย
วิจัยนั้น กระผมก็อยากที่จะกราบเรียนท่านประธานฯ ว่าถ้าเสียรัฐธรรมนูญมาตราใดที่ว่า
เป็นอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาที่จะให้คณะกรรมการไปตั้งคณะผู้วิจัยท่านได้ นี่เป็น

ประเด็นครับ เรื่องนี้เกี่ยวกับเรื่องอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาโดยเฉพาะ ถ้าคุณจะไปอีก จะเห็นได้ชัดว่า กฎคดีนี้ ถ้าไปในลักษณะที่ไปเสกมเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ก็พอฟังได้ แต่เมื่อไปเกี่ยวกับคำวินิจฉัยที่ถือว่าเด็ดขาดตามมาตรา ๒๖๘ แล้วนั้น ในกรณีที่กรรมวิธีหรือพิจารณาเรียบร้อยแล้วเสนอวุฒิสภา ถ้าหากผ่านมาแล้ว ตรงกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ก็คิดว่า คงเสมอ ๆ กันไป แต่ถ้ามีความขัดกัน ตรงนี้ ละครับ เราจะเอาไปใช้เป็นเกณฑ์ หรือเป็นมาตรฐานในกรณีที่พิจารณาในการจัดตั้งองค์กรอื่น ๆ ได้อย่างไร กระผมอยากจะถามเรียนต่อท่านประธานฯ ว่า ในสาระที่ระบุเหตุผลว่า เพื่อประโยชน์ในการที่จะไปพิจารณาในการจัดตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ นั้น ลองไปดูในรัฐธรรมนูญเราจะเห็นได้ชัดว่า จะมีส่วนที่จะตั้งหลายส่วน เช่น รัฐผู้ตรวจการแผ่นดินของ รัฐสภา ซึ่งกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ เอาไว้ในมาตรา ๑๘๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติก็ลักษณะเดียวกัน กำหนดไว้ในมาตรา ๑๘๘ คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑๔ คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนดไว้ในมาตรา ๒๑๖ ศาลทหารกำหนดไว้ในมาตรา ๒๔๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติกำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๑ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนดไว้ใน มาตรา ๑๑๒ ที่กระผมพยายามไล่มาข้างต้นนั้น เพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่า ในคณะกรรมการ ต่าง ๆ ทั้งหลายที่กระผมได้ถามเรียนตอนต้นนั้น รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้ว่า คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา การคัดเลือกคณะกรรมการชุดต่าง ๆ นั้น ให้เป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ ในขณะที่กฎหมายยังไม่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ จะมีก็แค่คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งในส่วนนั้นก็ไม่เกี่ยวกับกรณีที่เอาคนไปให้ที่ ประชุมใหญ่สภาผู้กพิจารณา เพราะฉะนั้นแนวทางที่จะเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาในวันนี้ ดูแล้วไม่ใช่ว่าเป็นประโยชน์ต่อสิ่งที่จะนำไปสู่การที่จะพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการต่าง ๆ ทุกคณะที่มีในรัฐธรรมนูญ ความขัดแย้งอย่างนี้แล้ว กระผมขอถามเรียนต่อท่านประธานฯ เพื่อโปรดพิจารณาครับ

ประธานวุฒิสภา : เชิญคุณบูรพาครับ

นายบูรพา อัดถาวร : ท่านประธานวุฒิสภา กระผม นายบูรพา อัดถาวร กระผมขออนุญาตให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของวุฒิสภาเล็กน้อย คือคำวินิจฉัยของ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญก็เป็นข้อมูลสาธารณะ ซึ่งคงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา และคงพิมพ์ในสื่อมวลชน หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ไม่มีใครที่จะต้องเห็นด้วยกับแล้ววินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ความจริงแม้แต่ในศาลรัฐธรรมนูญเอง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญก็มีความเห็นแตกต่างกัน ยกตัวอย่างในครั้งสุดท้ายนี้ที่ขณะนั้นเพียง ๑ คะแนนเท่านั้น เพราะฉะนั้นทุกคนย่อมมีความเห็น และก็สามารถที่จะแสดงความเห็นได้ตามสิทธิในรัฐธรรมนูญว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กระทั่งพอเอ่ยกันว่า การตีความรัฐธรรมนูญที่เขียนไว้ไม่ชัดเจนเป็นเรื่องของความเห็น ไม่มีอะไรที่จะเรียกว่า ถูก ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์หรือผิด ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดนี้อาจจะมีความเห็นอย่างนี้ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดต่อไปอาจจะมีความเห็นที่แตกต่างกันไป ในการเสนอปัญหาเดียวกันให้ตีความก็จะเกิดความแตกต่างกันไปได้ เพราะฉะนั้นจริง ๆ แล้วผมคิดว่า การวิจัยไม่น่าจะเกิดผลอะไรในทางปฏิบัติ ผมอยากจะทำให้ข้อสังเกตด้วยว่า การพิจารณาวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องกฎหมายอย่างเดียว ไม่ใช่การพิจารณาปกติของศาล แต่ศาลรัฐธรรมนูญนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์ เพราะฉะนั้นย่อมหมายความว่า การมองปัญหาต่าง ๆ นี้มองปัญหาทางด้านการเมือง ทางด้านรัฐศาสตร์ด้วย ซึ่งเหตุการณ์ก็คือ จะเปลี่ยนแปลงไป คำวินิจฉัยที่เหมาะสมในปัจจุบันอาจจะไม่เหมาะสมใน ๕ ปีข้างหน้า หรือ ๑๐ ปีข้างหน้า ก็ได้ ในเมื่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป ประเด็นที่ผมขอจะเรียนก็คือว่า การวิจัยก็ย่อมทำได้ แต่การวิจัยก็คงจะเป็นได้แค่นี้เพียง อินเทลเลกชวลเอกเซอร์ไชส์ (Intellectual exercise) ของคนที่ใช้ภาษาอังกฤษ เพราะว่า พยายามที่จะหาข้อผูกพันของไทย แล้วก็พยายามถามคนที่อาจจะทราบก็ไม่มีใครให้คำตอบเพราะผมได้ว่า อินเทลเลกชวลเอกเซอร์ไชส์ นั้นหมายความว่าอย่างไร อินเทลเลกชวลเอกเซอร์ไชส์ ไม่สามารถตีความภาษาไทยได้ ก็อินเทลเลกชวลเอกเซอร์ไชส์ ก็เป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษา อาจจะไปมหาวิทยาลัย อาจจะเป็นผู้วิจัย ความจริงผู้ที่เสนอตั้งคณะกรรมการนี้ก็ได้รับความเห็นเช่นนี้ ถึงจะให้คณะกรรมการไปตั้งคณะผู้วิจัย แต่คณะเห็นว่า เรื่องนี้น่าจะเป็นเรื่องของสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะ มหาวิทยาลัยก็จะทำได้ ถึงแม้มีสมาชิกวุฒิสภาแล้วแต่จะมีความเห็นด้วยว่า ควรจะมีการวิจัยในเรื่องนี้ ก็สามารถที่จะทำได้โดยการใช้งบประมาณสำหรับวิจัยที่เรามีอยู่ ที่จะจ้างคณะจากมหาวิทยาลัยได้ที่จะทำการวิจัยในเรื่องนี้ แต่ไม่น่าจะมี

ความจำเป็นที่จะต้องตั้งกรรมการ ซึ่งกระผมคิดว่า จะเป็นการใช้เวลาที่ไม่ได้ประโยชน์เท่าที่ควรของสมาชิกวุฒิสภา ขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : เชิญคุณอมรครับ

นายอมร จันทร์สมบูรณ์ : เมื่อไม่มีท่านผู้อื่นอภิปราย กระผมจะกราบเรียนอย่างนี้ สิ่งทีบอกไว้ สาธารณมาตรา ๒๖๕ นั้นเด็ดขาด ปัญหาว่า สาธารณบดีเด็ดขาดอย่างไร เพราะตัวสาระตัวนี้ก่อให้เกิดความคิดที่แตกต่างกันได้มาก ดังนั้นตรงนี้เราต้องการที่จะให้สาธารณบดี

ประการต่อไป กระผมอยากจะเรียนว่า ตัวอย่างที่ท่านสมาชิกวุฒิสภาว่าเราต้องการ อินเทลเลกชวลเอกเซอร์ไชส เพราะสังคมเรากำลังจะยุติกันตรงที่ว่า ใครเป็นผู้มีอำนาจ แต่เราไม่ได้มองไปถึงว่า ในกรณีให้เหตุผลนั้นมีครบถ้วนทุกด้านมากน้อยเพียงใด อย่างที่ท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้มีเกียรติได้พูดว่า มีหลายด้าน ด้านกฎหมาย ด้านการเมือง ด้านสังคม ปัญหาที่ว่า คำวินิจฉัยของคุณการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละท่าน ได้ให้อินเทลเลกชวลเอกเซอร์ไชสครบถ้วนในหลาย ๆ ด้านหรือเปล่า ตรงนี้แหละครับ ที่เราอยากจะทำให้สังคมไทยได้ตื่นตัว มองให้เห็นว่า เหตุผลที่จะไปสู่ข้อยุตินั้นครบทุกด้านหรือไม่ส่วนประเด็นที่ว่า ควรจะให้สถาบันการศึกษาทำ กระผมคิดว่า กิ่งทำยังมีเกียรติ ถ้าหากว่าองค์กรไหนอยากจะทำการวิจัยในลักษณะนี้ก็ขอให้ทำ และเมื่อทำแล้วก็จะทำให้สังคมไทยมองเหตุผลจากเอกสารต่าง ๆ นี้ และตรงนี้แหละครับที่จะทำให้สังคมไทยเดินไปข้างหน้าต่อไป ขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ผมจะขอมติจากที่ประชุมว่า จะเห็นชอบด้วยกับญัตติขอให้ตั้งคณะกรรมการหรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นชอบด้วย กรุณายกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกฯ ยกมือเป็นจำนวนมาก)

ประธานวุฒิสภา : ท่านผู้ใดไม่เห็นชอบด้วย กรุณายกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกฯ ยกมือเป็นจำนวนน้อย)

ประธานวุฒิสภา : ไม่ทราบที่ท่านสมาชิกฯ เอาใครลงคะแนนหรือยกเลาคุณการยกมือเมื่อสักครู่ยากที่จะตกลงได้ว่า ใครจะดีกว่าอย่างไร คงจะต้องใช้เครื่องลงคะแนนเพื่อให้เห็นไปตามรัฐธรรมนูญ ผมต้องขอขบติใหม่ กรุณาเตรียมบัตร ใครไม่มีบัตรถือได้จากเจ้าหน้าที่ กรุณาลงคะแนนได้ครับ

นายรัตน์ ศรีไกรวิน : ท่านประธานวุฒิสภาครับ ขอประทานโทษ ขอสงวนใจ
เมื่อสักครู่นี้ขัดข้อง เพิ่งเกิด ไฟ ได้เดี๋ยวนี้เอง

ประธานวุฒิสภา : มีที่ท่านที่มองได้ลงคะแนน ถ้าหากน้ำที่ถูกลอยมาจากจอ
เดริยมจะลงคะแนนไหม่ พร้อม เสิ้กลงคะแนนได้ครับ

นายพิชัย วาสนาส่ง : ขออนุญาตครับ ข้างบนยังไม่ได้ส่งไฟลงมากับ
ท่านประธานฯ

(มีสมาชิกลงเห็นด้วย ๕๔ คะแนน ไม่เห็นด้วย ๓๘ คะแนน)

ประธานวุฒิสภา : มีผู้เห็นด้วย ๕๔ ไม่เห็นด้วย ๓๘ นอกนั้นไม่ออกเสียง
เป็นอันว่าตั้งคณะกรรมการ เชิญคุณอมรเสนาธร เข้ขอครับ

นายอมร จันทร์สมบูรณ์ : ท่านประธานฯ ที่เคารพ สมชายเสนอรายชื่อ
ดังต่อไปนี้ ๑๐ คนครับ

๑. นายเกษม สุวรรณกุล
๒. พลเรือเอก เกาะหลัก เจริญรุกษ์
๓. นายธนนิติ เศรษฐบุตร
๔. นายนิพนธ์ วิชัยวุฒิสภาศาสตร์
๕. นายรัตน์ ศรีไกรวิน
๖. นายจิตร ศรีสอ้าน
๗. นายวิมล เกื้องาม
๘. พลเอก นิธิ จีโรจน์
๙. นายอมร จันทร์สมบูรณ์
๑๐. นายอักษราทร จุฬาวัดิน

ขอขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ผู้รับของครับ

(มีสมาชิกลง ยกมือขึ้นรับพร้อม) Legislative Institutional Repository of Thailand

ประธานวุฒิสภา : ผู้รับของถูกต้อง มีท่านผู้ใดจะเสนอท่านอื่น หรือ ไม่ครับ
(ไม่มีสมาชิกลง เสนอ)

ประธานวุฒิสภา : ไม่มี เชิญคุณวีรัตน์

นายวีรัตน์ ศรีไกรวีน : ท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายวีรัตน์ ศรีไกรวีน กระผมรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมาธิการวิสามัญในคราวนี้ แต่กระผมรู้สึกว่าเป็นมาก่อนนี้กระผมได้เป็นประธานคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติและความประพฤติของผู้ที่มีกรรมาธิการตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการชุดนั้นเราก็ได้ทำงานด้วยความรอบคอบและด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ด้วยความเรียบร้อยทุกประการ จนกระทั่งได้ดำเนินการเสนอผลให้วุฒิสภาดำเนินการ ซึ่งวุฒิสภาก็ได้ดำเนินการไปตามความเห็นของคณะกรรมการชุดนั้น จนกระทั่งเรื่องได้ผ่านไปถึงตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กระผมคิดว่า ถ้าหาก เรื่องไม่เสร็จสักทีก็เท่ากับวุฒิสภาจะทำเรื่องที่เสร็จแล้วให้ไม่เสร็จให้ยุ่งยากต่อไปอีก เพราะฉะนั้นกระผมขอถอนตัวจากการเป็นกรรมาธิการชุดนี้ ขอบุญครับ

ประธานวุฒิสภา : คุณอมรเสนอท่านอื่น เชิญครับ

นายอมร จันทรสุมบุรณ์ : ท่านประธานฯ ที่เคารพ กระผมขอเสนอ คุณบดี จุฑณานนท์ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกฯ ยกมือขึ้นรับรอง)

ประธานวุฒิสภา : ผู้รับรองถูกต้อง เมื่อไม่มีท่านผู้ใดเสนอท่านอื่น ก็เป็นอันว่า ทั้ง ๑๐ คนนั้น ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมาธิการวิสามัญชุดนี้

วันนี้เรื่องอื่น ๆ ไม่มี หมากระเบียบเวลาเราแล้ว ขอขอบคุณทุกท่าน ขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

คณะกรรมการติดตามตรวจสอบและพิจารณาบันทึกผลรายงานผลการประชุมลับ

ลำดับที่	รายชื่อคณะกรรมการ	ลายมือชื่อ
๑.	พลเอก วิจิตร บุญระพัฒน์ ประธานคณะกรรมการ	
๒.	นายไพยนต์ พิพัฒน์กุล รองประธาน คนที่หนึ่ง	
๓.	นายศิริ เทวฉินสกุลดี รองประธาน คนที่สอง	
๔.	พลอากาศเอก จรรยา สุคนธ์ทรัพย์	
๕.	นายจันทน์ ทองประเสริฐ	
๖.	นายชัยเชต สุเมธพิสิฐ	
๗.	พลเรือเอก ทวีศักดิ์ ศรีประจักษ์	
๘.	พลเรือเอก บัณฑิตย์ ชุมทรวิน	
๙.	พลเอก บูลฤทธิ์ ทรวาทนานนท์	
๑๐.	นายประยอม ของทอง	
๑๑.	นางชงศุภร แลยถน	
๑๒.	นายสมหมาย สุรกุล	
๑๓.	นายสิงห์โต อังคระกุล	
๑๔.	นางสุกัญญา ชลสิทธิ์	
๑๕.	นางสาวสุคนธ์ เทพเจนนิตย์	
๑๖.	พลเรือเอก สุวัชรชัย แกมมสุข	
๑๗.	นายนิติ์ถาวร อรรถศิริ	เลขาธิการคณะกรรมการ

ตรวจแล้ว วันที่ ๓๐ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

สมาชิกรองใบกร วาประชุม

ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญทั่วไป)

วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐

ประธานวุฒิสภา